

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 659)

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu, 492 Sayılı Harçlar Kanunu, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu, 7338 Sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ve 6.12.1984 Tarihli ve 3100 Sayılı Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/641)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-655/07248

1.12.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 29.11.1993 tarihinde kararlaştırılan "213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu, 492 Sayılı Harçlar Kanunu, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu, 7338 Sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ve 6.12.1984 Tarihli ve 3100 Sayılı Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Cereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Çağdaş bir vergi sisteminin en önemli özelliği ekonomiye yön verebilmesi, adil olması ve beklenen geliri sağlamasıdır.

Gelişmekte olan ekonomiler hızlı bir değişim ve yeniden yapılanma içinde bulduklarından, vergi sistemlerinin bu değişimlere paralel olarak yeniden düzenlenerek ekonomiye uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Vergi kanunlarının ekonomik gelişmeye paralel olarak düzenlenmemesi halinde, vergi sistemi etkinliğini yitirmekte, adil olmaktan uzaklaşmaktadır.

Vergi sisteminin ekonomik ve sosyal hayatın gereklerine uygun olması, ekonomik kalkınmanın itici gücünü de oluşturur. Yatırımların ve üretimin artırılması, istihdam olanaklarının genişletilmesi bakımından vergilendirmenin sağladığı olanaklar yadsınamaz. Çağdaş ekonomilerde olduğu gibi selektif olma niteliği kazandırılarak vergi teşviklerinin gerçek teşvik önlemleri olarak düşünülmesi, bu imkânların etkinliğini de arttıracaktır. Aynı şekilde, ekonomide yaşanan sürekli fiyat artışlarının işletmeler üzerindeki olumsuz etkilerini giderici önlemlerin alınması da bu amaca hizmet edecektir.

Bütün bu hususlar, yapılacak yasal düzenlemelerin yanısıra etkin bir vergi idaresini de zorunlu hale getirmektedir. Bununla birlikte, vergi sisteminin amacına uygun işleminde, 3568 sayılı Kanun gereğince faaliyet gösteren serbest muhasebeci malî müşavirler ile yeminli malî müşavirlerden yararlanılması gereği de açıktır. Mükellef ile vergi idaresi arasında bir köprü görevini üstlenen meslek mensuplarının vergilendirme konusunda sorumluluk almaları, öngörülen hedeflere ulaşılmasında önemli katkılar sağlayacağı kuşkusuzdur.

İşte bu Tasarı ile vergi sistemindeki aksaklıkların giderilmesi, sistem bütünlüğü içerisinde uyumun sağlanması, az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınması prensibinin gerçekleştirilmesi, sistemin basit, anlaşılır ve uygulanabilir bir yapıya kavuşturulması ve öngörülen ekonomik, malî, sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesinde etkinlik sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinin sonuna bir fıkra eklenmektedir.

Eklenen fıkra hükmü ile Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişiye bir vergi numarasının verilmesi öngörülmektedir.

Bilindiği gibi, Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre, gelir vergisi mükellefiyeti genelde tabiyet esasına dayanmamaktadır. Tam mükellefiyette yerleşme esası, dar mükellefiyette ise faaliyetin Türkiye'de icra edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi esası geçerli bulunmaktadır. Ancak tam mükelleflerin büyük çoğunluğu Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunduğundan, sadece T.C. tabiyetinde olan gerçek kişilere vergi numarasının verilmesi öngörülmektedir. Yabancılarla ise Türkiye'de faaliyette bulunmaları halinde vergi numarası verilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan gerçek kişilere verilen bu vergi numarası, kişiler vergileme ile ilgili her türlü işlemlerinin izlenmesinde kullanılacaktır. Bu vergi numarasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca ayrıca tespit edilecektir.

Madde 2. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 1 numaralı bendi değiştirilmekte, bu fıkranın 6 numaralı bendinden sonra gelmek üzere 7 ve 8 numaralı bentler eklenmekte ve maddenin dördüncü fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Vergi Usul Kanununun 342 nci maddesinde 3181 sayılı Kanun ile yapılmış olan değişiklik- le veraset ve intikal vergisine ilişkin beyannameler dışındaki diğer beyannameli mükellefiyet- lerde ek sürenin kaldırılmış olması nedeniyle maddenin ikinci fıkrasının 1 numaralı bendi ye- niden düzenlenmiştir.

Maddeye eklenen 7 numaralı bent ile mükelleften herhangi bir bildirim, belge, beyan alın- maksızın sadece idare tarafından tespit edilen harcama ve tasarruftan hareketle kişilerin vergi- lendirilmesi gereken gelirlerinin kontrol edilmesi amaçlanmıştır.

Harcama ve tasarruftan hareket ederek bu hükmün yürürlüğe girdiği tarihten sonraki yıl- lara ilişkin dönem kazancının hesaplanabilmesi için; mükellefin bu tutarları vergilendirilmiş veya vergiye tabi olmayan kaynaklardan sağladığını kanıtlayamaması esastır. Maliye müfettiş- leri, hesap uzmanları veya gelirler kontrolörlerince yapılan incelemeler sırasında mükelleflerce harcama ve tasarruflarının bu kaynaklardan sağlandığı kanıtlanabiliyorsa vergi idaresi bu ko- nuda hiçbir işlem yapmayacaktır. Kaynak kanıtlanamıyorsa, bu tutarın tamamı harcamanın veya tasarrufun yapıldığı hesap dönemi içinde elde edilmiş gelir olarak dikkate alınacaktır.

Kaynağı izah edilemeyen harcama ve tasarruflardan hareket edilerek dönem kazancının belirlenmesi yöntemi, güçlü bir oto-kontrol sistemi olarak denetimin etkinliğini de artıracaktır.

Diğer taraftan, bu Kanunla Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 227 nci madde ile Maliye Bakanlığına, vergi beyannamelerini mükellefle birlikte 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarıncı imzalanması mecburiyeti getirme ve bazı haklardan yararlanmanın yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporlarının zamanında ibraz edilmesi şartına bağlanması ko- nularında yetki verilmektedir.

Yapılan bu düzenlemeye işlerlik kazandırılması bakımından, 30 uncu maddeye eklenen 8 numaralı bent ile yukarıda belirtilen yetkiye istinaden Maliye Bakanlığınca getirilen mecbu- riyetlere uyulmaması halleri resen takdir nedeni olarak belirlenmektedir.

Öte yandan vergi beyannamesinin kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilmesi veya pişmanlık talebiyle verilip pişmanlık şartlarının ihlal edilmesi halinde dönem matrahları takdir komisyonlarınca takdir edilmekte ve takdir olunan matrahlar üzerinden de cezalı tarhi- yatlar yapılmaktadır. Ancak yapılan bu tarhiyatlar nedeniyle idare ile mükellefler arasında ih- tilaflar doğmakta, yargı organlarıncı da matrahın tadili veya tarhiyatların tamamen terkinî yolunda kararlar verilmekte, yargı organlarına intikal eden bu olayların sonuçlanması da uzun bir zaman almaktadır.

Bu hususlar göz önüne alınarak ve vergilemenin kısa sürede sonuçlandırılmasını sağla- mak amacıyla maddenin dördüncü fıkrası değiştirilmektedir.

Yapılan değişiklikle; kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen veya pişmanlık talebiyle verilip pişmanlık şartları ihlal edilen vergi beyannamesinde beyan edilen matrahlar üzerinden resen tarhiyat yapılması, olayın takdir komisyonuna intikal ettirilmemesi öngörülmektedir. Beyannamenin vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra bu hükmün uygulanmayacağı ayrıca belirlenmektedir. Ancak, bu madde- nin yürürlüğe girdiği tarihten önce kendiliğinden verilmiş olan beyannameler için bu hükmün uygulanmasına imkân bulunmamaktadır.

Madde 3. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununa 196 ncı maddeden sonra gelmek üzere mükerrer 196 ncı madde eklenmektedir.

Eklenen madde ile, birinci ve ikinci sınıf tacirler ile serbest meslek erbabının faaliyetleri ile ilgili borç ve alacakları için düzenledikleri bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetlerini kaydetmek üzere kambiyo senetleri defteri ihdas edilmiştir.

Bu madde ile ihdas edilen ve tutulma zorunluluğu getirilen bu defterin, birden çok işyeri ve şubenin bulunması halinde her işyeri veya şube için ayrı ayrı tasdik ettirilmek suretiyle tutulacağı öngörülmekte ve bu defterde yer alacak bilgiler ile bu deftere ilişkin diğer usul ve esasların belirlenmesi hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Bu değişiklik bono, poliçe, çek gibi kambiyo senetlerinin iş piyasasında hareketinin vergi inceleme elemanlarının yapılacak incelemelerde defter yardımıyla tespit edilebilmesi amacıyla yapılmıştır.

Madde 4. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 220 nci maddesine 10 numaralı bentten sonra gelmek üzere yeni bir bent eklenmektedir.

Eklenen bent ile, birinci ve ikinci sınıf tacirler ile serbest meslek erbabınca tutulması zorunlu hale getirilen kambiyo senetleri defterinin tasdike tabi defterler kapsamına alınması öngörülmektedir.

Madde 5. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununa 227 nci maddeden sonra gelmek üzere mükerrer 227 nci madde eklenmektedir.

Maddenin 1 numaralı bendinde; vergi beyannamelerinin mükellefle birlikte serbest muhasebeci serbest muhasebeci malî müşavir veya yeminli malî müşavir tarafından imzalanmasından sonra verilmesi mecburiyetinin getirilmesi ve bu mecburiyetin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarında Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Maddenin 2 numaralı bendinde ise, yeminli malî müşavirlerin vergi kanunları ile ilgili olarak 3568 sayılı Kanunun 12 nci maddesine dayanılarak düzenledikleri tasdik raporlarının, içerdiği konu ve kapsamı ölçüsünde ispat edici belge niteliğinde kabul edileceği tasdik kapsamına alınan konularda mükelleflerin tasdik raporlarını zamanında ibraz etmemeleri halinde istisna, yeniden değerlendirme, muafiyet ve benzeri haklardan yararlanamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenleme ile vergi denetimlerinde serbest muhasebeci, serbest muhasebeci malî müşavir ve yeminli malî müşavirlerden de yararlanılması amaçlanmaktadır.

Madde 6. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmektedir.

Vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesinin en etkin tedbirlerinden birisi de belge düzeninin disiplin altına alınmasıdır.

Yapılan düzenleme ile Vergi Usul Kanununa göre kullanılması zorunlu belgelerin tasdiki ni yapabilecek makamları belirleme hususunda Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır. Böylece söz konusu belgelerin tamamı veya birkısmı, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde noterlere, kanunla kurulmuş meslekî kuruluşlara veya uygun görülecek diğer mercilere ayrıca tasdik ettirilebilecektir.

Ayrıca, belge düzeninin disiplin altına alınması ve götürü mükelleflerde defter tutma alışkanlığının geliştirilmesi amacıyla, ticarî kazançları götürü usulde tespit edilen gelir vergisi mükelleflerine özel bir defter tutma mecburiyeti getirilmesi hususunda Bakanlık yetkili kılınmaktadır.

Madde 7. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 274 üncü maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Bu maddede, mükelleflerin satın aldıkları veya imal ettikleri emtia değerlemesinde son giren ilk çıkar yöntemini uygulamak suretiyle maliyet bedelini tespit edebilecekleri ve bu yöntemin seçilmesi halinde 5 yıl süre ile bu yöntemden vazgeçilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, maliyet bedelinin tespitinde seçimlik hak olarak getirilen bu yöntemin uygulamasına ilişkin esaslarının tespit edilmesi hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Yapılan bu düzenleme ile, para değerindeki düşüşlerin stoklar değerinde yarattığı sunî artışlar yoluyla mükelleflerin fiktif kazançlar üzerinden vergi ödemelerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 8. — Bu Madde ile Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin 4 ve 7 numaralı bentleri yeniden düzenlenmektedir.

Değişiklikten önceki 4 numaralı bent hükmüne göre, amortismanına tabi iktisadî kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumlar vergisi mükellefleri, iktisadî kıymetlerini yeni değerleri üzerinden amortismanına tabî tutabilmekte gelir vergisi mükellefleri ise yeniden değerlendirme yapabilmekle birlikte, amortismanları sabit kıymetlerin eski değerleri üzerinden ayırmakta idiler. Yapılan değişiklikle, kollektif, adi komandit ve adi şirketler dahil olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerine de kurumlar vergisi mükellefleri gibi yeni değerler üzerinden amortisman ayırabilmelerine imkân sağlanmıştır.

Maddenin 7 numaralı bendinde yapılan değişiklik ise, değer artış fonunun sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemin yapıldığı dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi tutulmasıdır.

Ayrıca, gelir vergisi mükelleflerinin ortaya çıkan değer artışını sadece pasifte özel bir fon hesabında tutacakları, sermayeye ilave edemeyecekleri, sermayeye ilave edilmesi halinde fonun işletmeden çekilmesi olarak kabul edileceği de 7 numaralı bentte hükme bağlanmaktadır.

Madde 9. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 315 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklik, uygulanmakta olan normal amortisman nispetinin % 25'den % 20'ye indirilmesi olup, öngörülen oran ile uygulamada sıkça karşılaşılan aşırılıkların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun mükerrer 315 inci maddesinin ikinci fıkrasının 2 numaralı bendi yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklik, azalan bakiyeler usulünde amortisman ayrılmasına ilişkin olarak uygulanmakta olan amortisman nispetinin % 50'den % 40'a indirilmesidir.

Bu değişiklik, azalan bakiyeler usulünde amortisman ayrılmasının kötüye kullanımının önlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Madde 11. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmektedir.

Eklenen bu fıkra ile, işletmelerin hesap dönemi içinde satın aldıkları iktisadî kıymetler için o dönemde tam olarak yıllık amortisman ayırmalarının önlenmesi amaçlanmıştır. İktisadî kıymetin aktife girdiği ay kesri, tam ay sayılmak suretiyle hesap dönemi sonuna kadar kalan süre için kist amortisman ayrılması esas benimsenmiştir. Ayrılamayan bakiye değer ise, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilecektir.

Madde 12. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun “Kaçakçılığın tarifi” başlıklı 344 üncü maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklikle, kaçakçılık suçu mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesi olarak tanımlanmakta ve maddenin 6 bendinde sayılan fiiller ile vergi ziyana sebebiyet verilmesi halinde kastın varlığının kabul edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Bu düzenleme sonucunda, yalnızca bilerek, isteyerek vergi ziyana sebebiyet verenlere kaçakçılık cezası uygulanacak, beyan dışı bırakılan matrahın, matrah farkının veya vergi farklarının belli hadleri aşması nedeni ile bu ceza kesilemeyecektir.

Böylece maddenin 1 ila 6 numaralı bentlerinde yer alan fiillerle vergi ziyana sebebiyet veren mükelleflerin kaçakçılık suçu cezası ile cezalandırılmalarının yanısıra ceza mahkemele- rince de mutlaka yargılanmaları sağlanacak ve adlarına kaçakçılık cezası kesilenler tarhiyat öncesi uzlaşma ve tarhiyat sonrası uzlaşma gibi hafifletici hükümlerden de yararlanamayacaklardır.

Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiiller hakkında bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 13. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun “Ağır kusurun tarifi” başlıklı mükerrer 347 nci maddesi değiştirilmektedir.

Değişiklikten önceki şeklinde yer alan maddenin 1 ve 6 numaralı bentleri birleştirilip 1 numaralı bent hükmü olarak yeniden düzenlenmekte ve ağır kusur cezasının uygulanmasında dikkate alınan maktu had ve miktarlar yükseltilmektedir. Bu değişikliğe, kaçakçılık cezasının kasıt unsuruna bağlanması ve beyan dışı bırakılan matrah, matrah kısmı veya vergi farkları dikkate alınarak kaçakçılık cezası kesilmesi uygulamasına son verilmesi nedeniyle gerek görülmüştür.

Ayrıca, veraset ve intikal vergisine ilişkin beyannameler dışındaki diğer beyannameli mükellefiyetlerde ek sürenin kaldırılmış olması nedeniyle maddenin 3, 4 ve 5 numaralı bentlerinde yer alan “Ek süre” ibareleri bent hükümlerinden çıkarılmıştır.

Bu madde hükmünün yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiiller hakkında bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan madde hükmünün uygulanacağı ise tabiidir.

Madde 14. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 349 uncu maddesi değiştirilmektedir.

Yapılan düzenleme, ağır kusur sayılan fiilleri işleyen mükelleflere veya sorumlulara ziyaa uğrattıkları verginin bir katı tutarında uygulanmakta olan ağır kusur cezasının, iki kat olarak değiştirilmesidir.

Bu değişiklik, cezanın caydırıcılık etkisinin artırılması amacıyla yapılmaktadır.

Madde 15. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 350 inci maddesinin madde başlığı “Tahrire dayanan vergiler ile kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen beyannameler için kusur cezası kesilmesi” şeklinde değiştirilmekte ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmektedir.

Değişiklikten önce, vergi beyannamesinin kanunî süre geçtikten sonra kendiliğinden verilmesi veya pişmanlık talebiyle verilip pişmanlık şartlarının ihlal edilmesi halinde beyan dışı bırakılan matrah dikkate alınarak kaçakçılık veya ağır kusur cezalarından birisi kesilmekte ve olay matrah takdiri için takdir komisyonuna veya incelemeye intikal ettirilerek mükellef beyanından fazla bir matrah hesaplandığı takdirde ayrıca gerekli işlemler yapılmakta idi.

Yapılan değişiklikle, kanunî süresi geçmiş olan beyannamenin vergi incelemesine başlanıl- masından veya takdir komisyonuna sevkinden önce mükellef tarafından kendiliğinden verilmesi halinde ziyaa uğratan vergi için kusur cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Bu düzenleme sonucu, kanunî sürelerinde verilmeyen beyannamelerin daha sonra kendiliğinden verilmesi halinde beyan edilen matrahın miktarına bakılmaksızın bu matrah üzerinden hesaplanan vergi için kusur cezası kesilecek, matrah takdiri için olay takdir komisyonuna intikal ettirilmeyecektir.

Madde 16. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 353 maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Değişiklikten önceki maddenin 1, 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde yer alan ceza miktarları artırılmakta, maddeye iki yeni bent eklenmektedir.

Maddenin 1 ve 2 numaralı bentlerinde sayılan fatura ve fatura yerine geçen belgeler ile perakende satış vesikalarını düzenlemeyen ve almayanlara uygulanan ceza miktarları yükseltilmektedir.

Maddeye yeni eklenen 3 numaralı bent hükmünde ise 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalanların bu belgeleri almamaları halinde bunlara da özel usulsüzlük cezası kesilmesi öngörülmektedir. Kesilecek ceza miktarı, belge düzenlemeyenlere kesilen cezanın beşte biri olarak belirlenmektedir. Ancak bu cezanın kesilebilmesi, belge alınmadığına ilişkin tespitin incelemeye yetkililer tarafından yapılmış olması şartına bağlanmaktadır.

Ayrıca, belge vermeyenler ile belge almayanlar adına kesilen cezanın 7 gün içerisinde ödeneceği, bu cezanın; tutanağın düzenlendiği gün içerisinde ödenmesi halinde yarısının indirileceği, 7 gün geçtiği halde ödenmemesi halinde de iki kat olarak tahsil edileceği belirlenmektedir.

Değişiklikten önceki 3 ve 4 numaralı bentler yeni düzenlenen maddede 4 ve 5 numaralı bentler olarak yer almakta ve bu bentlerde yalnızca ceza miktarları artırılmaktadır.

Maddenin 6 numaralı bendinde ise Vergi Usul Kanununa göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve malî tablolara uyulmaması hali özel usulsüzlük fiilî olarak belirlenmekte ve 25 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Madde 17. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun “İşyeri Kapatma Cezası” başlıklı mükerrer 354 üncü maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere iki yeni fıkra eklenmektedir.

Eklenen fıkralarda, uygulanacak safhaya gelen işyeri kapatma cezasının kapatma kararının uygulanmasından önce mükelleflerin yazılı olarak istemeleri halinde para cezasına çevirmek suretiyle uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Ayrıca, bir takvim yılı içerisinde işyeri kapatma cezasının para cezasına çevrilmek suretiyle uygulanmasından sonraki işyeri kapatma cezalarının para cezalarına çevrilmemesi ve bu cezaların işyerleri fiilen kapatılmak suretiyle uygulanması öngörülmektedir.

Para cezası tutarı ise kapatma kararına ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihte yürürlükte bulunan sanayi sektörü için belirlenen asgarî ücretin bir yıllık brüt tutarından az olmamak üzere, bir önceki yıl gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edilen kazancın % 5'i olarak belirlenmektedir. Ancak, mükelleflerin bu imkândan yararlanabilmeleri, hesaplanıp kendilerine yazı ile bildirilen para cezasına ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde bu cezanın tamamen ödenmesine bağlı bulunmaktadır. Para cezası belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde bu talepler geçersiz sayılacak ve işyeri kapatma cezası uygulanacaktır.

Bu madde hükmünün yürürlüğe girmesinden önce, uygulanacak safhaya gelen ancak yürürlük tarihi itibarıyla henüz uygulanmamış olan işyeri kapatma cezaları da, mükelleflerin is-

temeleri halinde para cezasına çevrilmek suretiyle uygulanabilecektir. Buna göre, kapatma kararına ilişkin Onay'ın Valilik Makamına sunulmuş veya sunulacak olması, bu Makamda Onay'ın beklemesi yada Onay alınmakla beraber işyeri kapatma kararının mükellefe henüz tebliğ edilmemiş olması, kapatma kararı mükellefe tebliğ edilmekle birlikte fiilen işyeri kapatma cezasının uygulanmamış olmasının anlaşılması gerekmektedir.

Madde 18. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun "Kaçakçılığa Teşebbüs" başlıklı 358 inci maddesi değiştirilmektedir.

Maddenin 1 numaralı bendinde yapılan değişiklikle; vergi mükelleflerince düzenlenmesi zorunlu belgelerden yalnızca fatura, gider pusulası, serbest meslek makbuzu ve müstahsil makbuzunun bir hesap dönemi içinde dört defa düzenlenmemesi ile vesikasız mal bulundurma fiilinin bir hesap dönemi içinde iki defa tespiti kaçakçılığa teşebbüs suçu olarak belirlenmiştir. Böylece sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi ve günlük müşteri listesinin düzenlenmesine ilişkin fiiler kaçakçılığa teşebbüs suçu kapsamında çıkarılmıştır.

Ayrıca, değişiklikten önceki 3 numaralı bentte yer alan "aracını durdurmayanlar" ibaresi, "durmayan aracın sürücüsü" olarak değiştirilmiş ve 2 numaralı bent hükmü olarak düzenlenmiştir.

Değişiklik öncesi 3 numaralı bentte yer alan Maliye Bakanlığı veya defterdarlık ile anlaşma yapan matbaa işletmecilerinden muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge basan veya dağıtanlar ile yönetmelikte belirtilen bildirim görevini yerine getirmeyenlere ilişkin hüküm ile 4 numaralı bent hükmü birleştirilerek maddenin 2 numaralı bendinde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 19. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin birinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklik, kaçakçılık suçu işleyenler için öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezanın alt sınırının "üç aydan", "altı aya" çıkarılmasıdır.

Madde 20. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 360 ıncı maddesinin birinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklik, kaçakçılığa teşebbüs suçlarını işleyenler için öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezanın alt sınırının "bir aydan", "üç aya" çıkarılmasıdır.

Madde 21. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun Ek 1 ve Ek 11 inci maddelerinin birinci fıkraları yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan değişiklikle, kaçakçılık suçu cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza, vergi incelemeleri sırasında kaçakçılık suçu cezası kesilmesini gerektiren fiillerin tespiti nedeniyle salınacak vergi ve kesilecek kaçakçılık suçu cezası, gerek tarhiyat sonrası gerekse tarhiyat öncesi uzlaşma mevzuundan çıkarılmaktadır.

Mevcut düzenlemeye göre, vergi dairelerince yapılmış olan tarhiyatlara kaçakçılık cezasının kesilmiş olması veya vergi incelemeleri sonucu düzenlenen raporlarda kaçakçılık cezasının kesilmesinin önerilmiş olması durumlarında mükelleflerin talepleri halinde gerek tarhiyat sonrası, gerekse tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmeleri sırasında kesilen veya kesilmesi önerilen kaçakçılık cezaları uzlaşma konusu olabilmekte idi.

Bu Kanunla Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde yapılan değişiklikle kaçakçılık suçu cezası münhasıran, mükellefin kasıtlı olarak vergi kaçırmaya fiillerine bağlanmakta, yalnızca bulunan matrah farklarının belli hadleri aşması nedeniyle kaçakçılık suçu cezası kesil-

mesi uygulamasına son verilmektedir. 344 üncü maddede yapılan bu değişikliğe paralel olarak, sahte belge düzenlemek, kullanmak, çift defter tutmak gibi hileli yollara başvurarak kasten vergi ziyana sebebiyet verenlerin, uzlaşma gibi hafifletici uygulamalardan yararlanmalarını önlemek için, kaçakçılık suçu cezası kesilmesini gerektiren fiillere bağlı vergi ve cezalar tarhiyat sonrası ve öncesi uzlaşma kapsamından çıkartılmaktadır.

Madde 22. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununa Geçici 17 nci maddeden sonra gelmek üzere Geçici 18 inci madde eklenmektedir.

Eklenen 18 inci madde ile, Kanunun 315 ve mükerrer 315 inci maddelerinde yer alan amortisman nispetlerinin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisap edilen amortismanına tabi iktisadî kıymetler hakkında uygulanacağı öngörülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GEREKÇELERİ

Madde 23. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 11 numaralı bendi değiştirilmektedir.

Maddenin 11 numaralı bendinde yapılan değişiklikle, hizmet erbabının emekli maluliyet, dul ve yetim aylıklarına ilişkin istisna tutarı, en yüksek Devlet memuruna yapılan aynı nitelikli ödemeler seviyesine yükseltilmektedir. Ayrıca sigortacılığı geliştirme amacını güden bu düzenleme ile Türkiye'de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketlerinden alınan emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları da istisna kapsamına alınmaktadır.

Madde 24. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendi değiştirilmektedir.

Yapılan değişiklikle; Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 11 numaralı bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak, Türkiye'de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri de kapsama alınarak, bunlar ve emekli sandıklarından alınan emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduat vb. ilgili istisna tutarı en yüksek devlet memuruna yapılan aynı nitelikteki ödemeler tutarına yükseltilmektedir.

Madde 25. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinde değişiklikler yapılmaktadır.

Maddenin 5 numaralı bendinde yapılan değişiklikle, işletmede kullanılan taşıtların giderlerinin masraf olarak kabul edilmesi uygulaması sınırlandırılmaktadır. Yapılan değişiklikle, kiralama yoluyla edinilenler de dahil olmak üzere işletmede kayıtlı olan ve faaliyet konusu nakliyecilik olmayan işletmelerde kullanılan binek otomobilleri ile zatî ve ailevî ihtiyaçlar için kullanılan taşıtların giderlerinin yarısının masraf olarak yazılması esası getirilmektedir.

İşletmenin faaliyetinin binek otomobilleri ile yapılan nakliyecilik olması halinde ise binek otomobillerinin giderlerinin tamamının kazanç tespitinde dikkate alınacağı tabiidir. Örneğin taksicilik, dolmuşçuluk ve benzeri nitelikteki faaliyetlerden olan araba kiralama faaliyeti ile özel sürücü kurslarında eğitim amacıyla kullanılan binek otomobillerinin giderleri bu niteliktedir.

Ancak, bu otomobillerin aynı zamanda zatî ve ailevî ihtiyaçlar için de kullanılması halinde, bunların masraflarının yarısı gider olarak dikkate alınacaktır.

Maddenin 7 numaralı bendinde yapılan değişiklikle de yukarıda bahsedilen binek otomobilleri ve taşıtların amortismanların yarısının gider olarak yazılması esası getirilmektedir.

Bu esasların Kurumlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi gereğince kurumlar vergisi mükelleflerine de uygulanacağı tabiidir.

Madde 26. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine 7 ve 8 numaralı bentler eklenmektedir.

Maddeye eklenen 7 numaralı bent ile işletmelerin esas faaliyet konuları ile ilgili olmayan, kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan yat, kotra, sürat teknesi ve benzeri deniz araçları ve uçak, helikopter ve benzeri hava taşıtlarına ait giderlerin ve amortismanların ticarî kazancın safî tutarının tespitinde dikkate alınmaması esasî getirilmektedir.

Bu suretle, işletmelerin esas faaliyet konuları ile ilgili olmayan söz konusu taşıtların giderleri ve amortismanları hâsıllattan indirilmeyecektir. Ancak, söz konusu taşıtların, işletmelerin esas faaliyet konusu ile ilgili olması halinde, bu taşıtlara ilişkin giderlerin ve amortismanların tamamının ticarî kazancın tespitinde indirim olarak dikkate alınacağı tabiidir.

Maddeye eklenen 8 numaralı bent ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi iktisadî kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan mükelleflerin işletmelerinde kullandıkları yabancı kaynaklar için kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tahakkuk eden faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yaptıkları giderlerin ve maliyet unsurlarının Maliye Bakanlığı'nca o yıl için belirlenmiş olan indirim oranına isabet eden kısmın % 25'inin gider olarak indirilmemesi öngörülmektedir.

Bu suretle, söz konusu giderler, gerçek tutarları ile dikkate alınabilecektir. İndirim oranı, yeniden değerlendirme oranının her yıl Maliye Bakanlığınca T.C. Merkez Bankası, Devlet İstatistik Enstitüsü ve Bankalar Birliği gibi ilgili kuruluşlardan temin edilecek bilgilere göre hesaplanan ticarî kredi faiz oranına bölünmesi suretiyle bulunacaktır.

Öte yandan, sanayi siciline kayıtlı imalatçılar, bu bent kapsamı dışında tutulduklarından imalat faaliyetlerinde kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin sözkonusu giderlerin tamamını gider olarak indirebileceklerdir. Diğer taraftan anılan giderlerden yatırımın maliyetine eklenenler bu bent hükmü ile ilgilendirilmeyecektir.

Madde 27. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Yapılan değişiklikle, Gelir Vergisi Kanununun 23/11 nci ve 25/3 üncü maddelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak emekli ve yardım sandıkları ile Türkiye'de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları ile emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri, iade olunan mevduat ve toptan ödenen tazminatların ücret olarak kabul edilmesi öngörülmektedir.

Madde 28. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin 3 numaralı bendi değiştirilmektedir.

Yapılan değişiklikle, mükellefin şahsına eşine ve çocuklarına ait emeklilik, hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigortaları için sigorta şirketlerine ödenen primlerin ücret matrahından indirilebilmesine ilişkin sınır kaldırılmakta Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve vakıf şeklinde kurulu emekli sandıklarına ödenen aidatların da matrahtan indirilmesine imkân sağlanmaktadır.

Ayrıca, sigorta şirketlerinin kanunî ve iş merkezinin Türkiye'de bulunması şartı, Türkiye'de faaliyette bulunma iznine dönüştürülmektedir. Bu suretle, hem indirim konusu yapılabilecek sigorta primi miktarı yükseltilerek, hem de şirketin kanunî ve iş merkezinin Türkiye'de bulunması şartı kaldırılarak özel şahıs sigortacılığı teşvik edilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GEREKÇELERİ

Madde 29. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine yeni iki bent eklenmektedir.

a) Maddeye eklenen 12 numaralı bent ile kurumların esas faaliyet konuları ile ilgili olmayan, kiralama yoluyla edinilen veya bilançoya dahil olan yat, kotra, sürat teknesi ve benzeri motorlu deniz araçları ve uçak, helikopter ve benzeri hava taşıtlarına ait giderlerin ve amortismanların kurum kazancının tespitinde dikkate alınmaması esası getirilmektedir. Bu suretle, kurumların esas faaliyet konuları ile ilgili olmayan söz konusu taşıtlara ilişkin giderleri ve amortismanları kurum kazancından indirilmeyecektir. Ancak, söz konusu taşıtların kurumların esas faaliyet konusu ile ilgili olması halinde, bu taşıtlara ilişkin giderlerin ve amortismanların kurum kazancının tespitinde indirim olarak dikkate alınacağı tabiidir.

b) Maddeye eklenen 13 numaralı bent hükmü ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutanların, Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 8 numaralı bendindeki esaslar çerçevesinde hesapladıkları giderlerin, kurum kazancından indirilmemesi öngörülmektedir. Ancak, bankalar bu bent kapsamı dışında tutulduğundan, bu giderlerinin tamamını indirim konusu yapabileceklerdir.

Madde 30. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununa 45 inci maddeyi takiben mükerrer 45 inci madde eklenmektedir.

Eklenen bu madde ile kurumlar vergisine ilişkin muafiyet ve istisnalar ile kurum kazancından yapılacak indirimler konusunda getirilecek yeni düzenlemelerin, Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununa hüküm eklenmek veya bu Kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Buna göre, bu maddenin yürürlük tarihinden sonra özel Kanunlarda yer alacak kurumlar vergisine ilişkin hükümler geçersiz sayılacaktır.

Madde 31. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 45 inci maddede, kurumlar vergisine ilişkin istisna, muafiyet ve kurum kazancının tespitinde indirimleri düzenleyen hükümlerin ancak bu Kanun, Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununda düzenlenebileceği hükmü getirilmektedir.

Kanuna eklenen bu geçici madde ile bu Kanunun yayımından önce diğer kanunlarla getirilen kurumlar vergisi muafiyet, istisna ve indirimleri düzenleyen hükümlerin uygulanmasına imkân verilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GE- REKÇELERİ

Madde 32. — Bu madde ile Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkraya olarak yeni bir hüküm eklenmek suretiyle belgesiz mal ve hizmet satın alanlara cezalı tarhiyat uygulaması şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Vergi sisteminin bütünü ve özellikle katma değer vergisinin başarısı bakımından belge düzeninin kurulması hayati önem taşımaktadır. Ekonomideki belgesiz mal ve hizmet dolaşımının önenebilmesi bakımından etkili ve caydırıcı bir müeyyideye ihtiyaç duyulduğundan Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesine bir hüküm eklenerek satın aldıkları mal ve hizmetlere ait belgeleri ibraz edemeyenlere bu alışlara ait katma değer vergisinin cezalı olarak ödeme zorunluluğu getirilmiştir.

Bu hükme göre, satın aldıkları mal ve hizmetlerin belgesiz olduğu tespit edilen mükellefler, bu mal ve hizmetlerin tespit tarihindeki emsal bedeli üzerinden hesaplanacak katma değer vergisini ödemek zorundadırlar. Bu tarihyata kaçakçılık cezası uygulanmayacaktır. Mükellefler bu şekilde tarhedilen Katma Değer Vergisini ödemeyi yaptıkları dönemde indirim konusu yapabileceklerdir. Ancak kesilen cezanın indirim konusu yapılamayacağı tabiidir.

Öte yandan, belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara, bu satışlarla ilgili olarak, vergi inceleme raporuna dayanılarak Katma Değer Vergisi tarhiyatı yapıldığı takdirde, ziyaa uğratan vergi ve buna ilişkin ceza ayrıca alıcılardan aranmayacaktır.

Bu uygulama, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tespit edilen belgesiz mal ve hizmet alışları için geçerli olacak, bu mal ve hizmetlerin Kanunun yürürlük tarihinden önce iktisap edilmiş olması alıcı adına vergi ve ceza uygulanmasını engellemeyecektir.

Madde 33. — Bu madde ile Katma Değer Vergisi Kanununun 13/a maddesinde bir değişiklik yapılarak, araçlara ilişkin istisna uygulamasına sınırlama getirilmiştir.

Maddenin değişiklikten önceki şekline göre, mükelleflerin bizatihi işletme olarak kullanmak üzere satın aldıkları deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların yanısıra işletmesinde kullanmak için yaptıkları söz konusu araç alımları da Katma Değer Vergisi istisnası kapsamındadır. Ancak, yat, kotra, helikopter, uçak vb. araçların "işletme" olarak kullanılmak yerine, işletmenin genel amaçları için kullandıkları tespit edilmiştir.

Tanınan istisnanın amacı bu araçların doğrudan "işletme" olarak kullanılmak amacıyla iktisaplarını teşvik etmektir. Firmaların genel işletme ihtiyaçları ya da özel kullanım amacıyla firma adına yapılan araç alımlarının teşviki istisnanın amacına uygun düşmemektedir.

Bu nedenle, yapılan yeni düzenlemede, mükellefin bizatihi "işletme" olarak kullanılanlar dışındaki amaçlarla işletmeleri için yapacakları söz konusu araç alımları katma değer vergisi istisnası kapsamı dışına çıkarılmıştır. Bu tür araçların mükellef olmayanlar tarafından iktisabı ise istisnadan hiçbir surette faydalanamayacaktır.

Bu durumda, yukarıda sözü edilen araçlar ile nakliyecilik faaliyeti yapan bir mükellef, bu araçların iktisabında Katma Değer Vergisi ödemeyecektir. Söz konusu araçların işletmenin genel ihtiyaçları ya da özel kullanım amacıyla satın alınması halinde ise katma değer vergisi ödenecektir.

Madde 34. — Bu madde ile Katma Değer Vergisi Kanununun 16/1-b maddesinde yer alan naklihaneye istisnasına sınırlama getirilmektedir.

Gümrük Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında yurda getirilen zat ve ev eşyası Katma Değer Vergisi Kanununun 16/1-b maddesine göre ithalat istisnaları arasında yer almaktadır.

Bu kapsama giren değişik hak sahiplerine ait ev eşyasının birleştirilerek yurda getirilip ticarî amaçla piyasaya sürülmesinin yaratacağı rekabet eşitsizliği ile haksız kazanç ve vergi kaybının önlenmesi amacıyla istisna hükmüne bazı sınırlamalar getirilmiştir. Kullanılmamış olan ve naklihaneye sahibine ait olmadığı anlaşılan ev eşyası ile bu eşyaların hak sahibi itibarıyla her cinsten birer adedi dışındaki eşyaların ithali istisna kapsamından çıkarılmıştır.

Ayrıca, Yurtiçi Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarından satın alınan eşyanın, satın alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde dahili ticarete konu edildiğinin tespit edilmesi halinde gümrükte ödenmesi gereken verginin, devreden ile devralandan ayrı ayrı aranması ve her ikisine de Gümrük Kanununa göre gümrük vergisindeki esaslar dairesinde ceza uygulanması hükmüne bağlanmıştır.

Bu uygulama, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra söz konusu mağazalardan satın alındığı tespit edilen eşyalar için geçerli olacaktır.

Bu düzenlemenin amacı, naklihaneye istisnasının ticarî amaçla suiistimalinin önlenmesidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

488 SAYILI DAMGA VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİĞİN GEREKÇESİ

Madde 35. — Tasarının bu maddesi ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin son fıkrası değiştirilmektedir.

Yapılan bu değişiklikle Bakanlar Kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun uygulanması ile ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulunca düzenlenmesi öngörülen kâğıtların tabî olduğu damga vergisi nispetini "0" sifra kadar indirmeye ve kâğıtlar bakımından kanunî hadler içinde kalmak şartıyla farklı nispetler tespit etmeye yetkili kılınmaktadır.

Bu suretle sermaye piyasasının gelişmesine vergi teşviki yoluyla katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

492 SAYILI HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GEREKÇESİ

Madde 36. — Bu madde ile 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifede yapılan değişikliklerle;

1. Silah taşıma ve bulundurma vesikalarından alınan harç miktarlarının ekonomik gelişmelerin gereği olarak artırılması,
2. Finansal faaliyette bulunacak bazı kişi ve kurumlarla, ilgili makamlar tarafından verilen kuruluş ve faaliyet izin belgelerinin Harçlar Kanunu kapsamında harca tabi tutulması, amaçlanmaktadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİĞİN GEREKÇESİ

Madde 37. — Bu madde ile Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinden sonra gelmek üzere (o) ve (p) bentleri eklenmektedir.

Yapılan değişiklikle, uygulamada meydana gelen ihtilafların çözümlenmesi, işlem hacminin daralması ve döviz rezervlerinin erimesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

7338 SAYILI VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN MADDE GEREKÇELERİ

Madde 38. — Bu madde ile maktu istisna hadleri artırılmaktadır.

Ülkemizde her ailenin bir konut sahibi olması devletimizin temel politikalarından birisini teşkil etmekte, bu konuda gerekli her türlü çaba sarfedilmektedir. Her ailenin bir konut sahibi olmasını sağlamanın yanında sahip olunan konutun elden çıkarılmaması için de tedbirler alınması icap etmektedir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun yürürlükte olan (b) fıkrası ile mirasçıların veraset tarihiyle iktisap ettikleri mallar için tanınan istisna tutarı, ekonomik koşullarda ve para değerinde görülen değişmeler sebebiyle, intikal eden bir konutun vergi dışı kalmasını sağlamaya yetmemektedir. Bunun sonucu olarak mirasçılar, doğan veraset ve intikal vergisini ödemek için çoğu zaman intikal eden konutu elden çıkarmak zorunda kalmaktadırlar.

Yapılan değişiklikle, (b), (d) ve (e) bentlerindeki istisna miktarları günün şartlarına uygun hale getirilmekte ve yeniden değerleme oranına bağlanmak suretiyle kanun değişikliğine gidilmeden her yıl artırılması sağlanmaktadır.

Artırılan istisna hadleri 1.1.1994 tarihinden sonraki intikaller için geçerli olup, bu tarihten önceki intikaller için ölüm veya intikalin vuku bulduğu tarihteki istisna hadleri uygulanacaktır. Ayrıca, yeniden değerleme oranının da 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanmasına başlanacaktır.

Madde 39. — Bu madde ile veraset ve intikal vergisi tarifesinde değişiklik yapılmaktadır.

Veraset ve intikal vergisi, 1982 yılında yapılan tarifeye göre hesaplanmaktadır. Oysa o tarihten bugüne kadar geçen süre içinde para değerinde görülen değişmeler ve fiyat artışları karşısında sözkonusu tarife büyük ölçüde aşınmıştır. Bu durum, vergi tarifesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına uygun hale getirilmesini zorunlu kılmıştır.

Yapılan değişiklik bir yandan matrah dilimlerinin yeterli düzeye çıkarılması, bir yandan da tarifede yer alan vergi nispetlerinin yeniden ayarlanması şeklinde olmaktadır. Ayrıca, Bakanlar Kurulu'na, matrah dilimlerini on katına kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Bu değişiklik 1.1.1994 tarihinden sonraki olaylar için geçerli olup, bu tarihten önceki intikal olayları ölüm veya intikalin vuku bulduğu tarihteki hükümlere göre vergilendirilecektir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

3100 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLERİN GEREKÇESİ

Madde 40. — Bu madde ile 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun Mükerrer 8 inci maddesinin 1 inci fıkrası değiştirilmektedir.

Bu değişlikle, Vergi Usul Kanununda yapılan düzenlemeye paralel olarak bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az iki defa ödeme kaydedici cihazları kullanmamak suretiyle satış fişi vermedikleri tespit edilen mükelleflerin kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılmasına ilişkin hükmün yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir.

Böylece, bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az iki defa ödeme kaydedici cihaz satış fişi vermedikleri tespit edilen mükellefler, kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılmayacaklar ve bu mükellefler hakkında işlemiş oldukları fiile uygun olarak Vergi Usul Kanununa göre ceza kesilecektir.

ONUNCU BÖLÜM KALDIRILAN HÜKÜM

Madde 41. — Bu Kanun ile finans kurumlarının ruhsat harçları yeniden düzenlendiği için, ödünç para verme vesikaları ile sigorta ruhsatnamelerine harç düzenleyen hükümler, kaldırılmaktadır.

Madde 42. — Yürürlük maddesidir.

Madde 43. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/641

13.5.1994

Karar No. : 47

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 1.12.1993 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 2.12.1993 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu, 492 Sayılı Harçlar Kanunu, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu, 7338 Sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ve 6.12.1984 Tarihli ve 3100 Sayılı Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 11.5.1994 tarihinde yaptığı 53 üncü birleşimde Hükümeti temsilen Maliye Bakanının başkanlığında Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görülmüştür.

Bilindiği gibi, çağdaş bir vergi sisteminin en önemli özelliği; ekonomiyi yönlendirmesi, adil ve beklenen geliri sağlayacak düzeyde olmasıdır. Gelişmekte olan ülkemizin hızlı bir değişim ve yeniden yapılanma süreci içinde bulunması nedeniyle, vergi sistemimizin de bu değişimlere paralel olarak yeniden düzenlenmesi ve ekonomiye itici güç unsuru teşkil etmesi gerekmektedir.

Tasarı ile; vergi sistemindeki aksaklıkların giderilmesi, sistem bütünlüğü içinde uyum sağlanması, az kazananadan az, çok kazananadan çok vergi alınması prensibinin gerçekleştirilmesi, sistemin basit, anlaşılır ve uygulanabilir bir yapıya kavuşturulması ve öngörülen ekonomik, malî ve sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesinde etkinlik sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarı ile getirilen düzenlemeler;

I. VERGİ USUL KANUNU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

- Çağdaş vergi sisteminin önemli bir aracı olan "herkese vergi numarası verilmesi,
- Mükelleflerin beyan ettikleri gelirlerini aşan servete sahip olmaları veya harcama yapmaları halinde bunun kaynağının araştırılması imkânı getirilmesi,
- Belge tasdik işlemlerinde; kanunla kurulan meslekî kuruluşlara yetki verilmesi,
- Ticarî işletmelerin dönem sonu stoklarının değerlemesinde, enflasyondan koruyucu LİFO (son giren ilk çıkar) esasının öngörülmesi,
- Gelir vergisi mükelleflerinin de, (Kurumlar Vergisi mükelleflerinde olduğu gibi) sabit kıymetlerini yeniden değerlemeleri ve bu tutarlar üzerinden amortisman ayırmalar imkânının getirilmesi,
- Vergi kayıplarına yol açan amortisman nispetlerinin % 20'ye indirilmesi ve kıst amortisman ayırma sisteminin getirilmesi,
- Vergi cezalarında caydırıcılığın ve etkinliğin artırılması amacıyla yeni düzenlemelerin getirilmesi.

II. GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

- Sigortacılığı geliştirmek amacıyla özel sigorta şirketlerinin ödedikleri aylıklar ve ikramiyelere ilişkin olarak ücretliler lehine düzenlemeler öngörülmesi,
- Firmaların kendi öz kaynaklarına yönelmelerini sağlamak amacıyla işletmelerin kullandıkları kredilerin faizlerinin bir kısmının gider yazılamaması,

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 659)

– Müttesebbisin faaliyet konusuna ilişkin sahip oldukları ve kiraladıkları taşıtların giderlerinin indirime tabi olması,

III. KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

– Gelir Vergisi mükellefi firmalarda olduğu gibi, ticaret ve hizmet alanında faaliyet gösteren şirketlerin de işletmelerde kullandıkları kredilere ilişkin faizlerin belli bir kısmının gider yazılmasının sağlanması,

– Çeşitli muafiyet ve indirimlere ilişkin düzenlemelerin sadece Vergi Usul Kanunu ile Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında yapılması,

– Şirketlerin, faaliyet konusuna girmeyen yat, kotra gibi araçların gider ve amortismanlarının indirim konusu yapılmaması,

IV. KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

– Belgesiz mal bulunduran ve hizmet satın alanlara bu mal ve hizmetlerle ilgili katma değer vergisini cezalı olarak ödemeleri zorunluluğu getirilmesi,

– Bedelsiz ithalata ilişkin katma değer vergisi istisna uygulamasının sınırlandırılması,

V. GİDER, DAMGA VERGİSİ İLE HARÇLAR KANUNUNA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

– Sermaye Piyasası Kurulu tarafından düzenlenmesi öngörülen kâğıtların vergisini sıfıra indirme hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

– Merkez Bankasına yapılan zorunlu döviz devirleri ile arbitraj işlemlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna edilmesi,

VI. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU İLGİLİ DÜZENLEMELER

– Maktu istisna hadlerinin günün koşullarına göre artırılması ve izleyen yıllarda otomatik artışa imkân sağlanması,

– Vergi tarifesinde yer alan matrah dilimlerinin mükellef lehine yükseltilmesi ve Bakanlar Kuruluna, bu dilimleri 10 katına kadar artırma yetkisi verilmesi,

VII. YAZAR KASA İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

– Geniş bir mükellef grubunun kullandığı yazar kasa fişinin verilmemesine ilişkin “kaçakçılığa teşebbüs” cezasının kaldırılarak Vergi Usul Kanunundaki cezaların uygulanması,

şeklinde özetlemek mümkündür.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

– Tasarının bir reform özelliği taşımadığı, ancak vergi kanunlarında bir revizyonu öngördüğü,

– Halihazırda uygulanmakta olan vergi sisteminde herhangi bir aksaklık bulunmadığı, buna rağmen vergilerin gerektiği gibi tahsil edilemediği ve tahsilat aşamasında, gerçek otomasyon sisteminin kurulamamış olması nedeniyle gereğinden fazla masraf yapıldığı,

– Vergi mevzuatının karışık olduğu düşüncesine katılmadığı, beyanname verilmesi ve düzenlenmesinin karmaşık olduğu ve her vatandaşın beyanname vermesi konusunun sıkıntı yaratacağı,

– Vergi toplamak için getirilen kontrol sistemlerinin yurt dışına para akımını artırabileceği,

– Tasarının tüm vatandaşları, özellikle dar gelirli son derece mağdur edeceği,

– Katma Değer Vergisi artışlarının vergi kaybına neden olacağı, vergi kanunlarındaki oranların batılı ülkeler oranlarının altında olduğunun savunulduğu, oysa oranlar mukayese edilirken, gelir düzeylerinin de karşılaştırılması gerektiği,

- Tasarı ile sadece kamu harcamalarına yeni kaynak yaratılmasının amaçlandığı,
- Vergi toplamının yanısıra, toplanan vergilerin titizlikle harcanmasının da gerekliliği,
- Mevcut vergi sistemimizin, yeterli kaynak bulma işlevini yerine getiremediği,
- Tasarının vergi yükünün dağılımında adaleti sağlayacağı,
- Tasarıda reform olabilecek düzenlemelere yer verildiği,
- şeklindeki eleştiri ve görüşleri takiben Hükümet adına yapılan açıklamalarda;
- Mevcut sistem içinde vergi yükünün ağırlığını ücretlilerin çektiği, tasarı ile herkesten kazancı ölçüsünde vergi alınacağı,
- Ülkemizde vergi yükünün OECD ortalamasının % 10 puan altında olduğu,
- Vergi denetiminin sağlanabilmesi için mevcut bilgisayar sisteminin yetersiz olduğu ve taşra için yeni bir sistemin kurulacağı,
- Vergi toplamada gösterilen titizliğin vergilerin harcanmasında da gösterileceği,
- Tasarının vergi kayıp ve kaçaklarını önlemeye yönelik teknik düzenlemeler ile, kayıt dışı ekonomiyi kontrol altına almaya ve ceza sistemini etkin hale getirmeye yönelik tedbirleri içerdiği,
- Malî Müşavirlik müessesesini etkinleştirdiği,
- ifade edilmiş ve bu görüşmeleri takiben tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.
- Tasarının çerçeve 1 ve 2 nci maddeleri aynen,
- 516 Sayılı KHK ile "vergi kontrol memuru" unvanının "Vergi Denetmeni" olarak değiştirilmesi ve mesleğe "Vergi Denetmen Yardımcılığı" ile başlanması esasının getirilmiş olması nedeniyle, tasarıya 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinin birinci fıkrasını düzenleyen bir metnin yeni 3 üncü madde olarak ilavesi suretiyle,
- Çerçeve 3 üncü maddesi ile 213 Sayılı Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 196 ncı maddenin 1 inci fıkrasında yer alan "çek ve senet" ibaresi redaksiyona tabi tutularak "kambiyo senetleri" şeklinde değiştirilmek ve metne ilave edilen yeni madde nedeniyle 4 üncü madde olarak,
- 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri sırasıyla 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü maddeler olarak aynen,
- Çerçeve 13 üncü maddesi, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 347 nci maddesinin (1) numaralı bendinde geçen 50 000 000 Liralık limitlerin 100 000 000 Liraya, 20 000 000 Liralık limitlerin de 40 000 000 Liraya yükseltilmesi suretiyle ve 14 üncü madde olarak,
- 14 ve 15 inci maddeleri 15 ve 16 ncı maddeler olarak aynen,
- Çerçeve 16 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan "işyerinde bulundurulmaması veya bu defterlerin" ifadesinin redaksiyon yetkisi ile metinden çıkarılması suretiyle ve 17 nci madde olarak,
- 17, 18 ve 19 uncu maddeler aynen,
- 20 nci maddesi, kaçakçılığa teşebbüs suçlarını işleyenler için öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezaların alt sınırının (1) aydan (3) aya çıkaracak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle ve 21 inci madde olarak,
- 21 ve 22 nci maddeleri 22 ve 23 üncü maddeler olarak aynen,
- Özel Sigorta Şirketleri ile sandıkların aktüeryal hesaplarında dengesizliklere neden olacağı ve sigorta işlemleri işlemez hale getireceği düşüncesinden hareketle, 23 ve 24 üncü maddelerin metinden çıkarılması suretiyle,
- 25 ve 26 ncı maddeler metinden çıkarılan iki madde nedeniyle 24 ve 25 inci maddeler olarak aynen,

– Sigorta sistemlerinin işleyişini olumsuz yönde etkileyeceği düşüncesinden hareketle, 27 ve 28 inci maddeler metinden çıkarılmak suretiyle,

–1.1.1993 tarihinden itibaren iktisap edilen mal ve hakların dört yıllık süre içinde elden çıkarılmasından doğan kazancın vergilendirilmesi ve bu mal ve hakların iktisap bedelinin endekslenmesi, bu tarihten önce iktisap edilen mal ve haklara ise eski hükümlerin uygulanması hususuna açıklık kazandırmak amacıyla, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 41 inci maddenin, metne yeni 26 ncı madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

– Çerçeve 29 uncu maddesi 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine ilave edilen 13 üncü bendde yer alan parantez içi hükme, tüm finans kurumları ve sigorta şirketlerine de bankalara sağlanan istisnalardan yararlanabilmelerini temin amacıyla, Bankalardan sonra gelmek üzere “sigorta şirketleri ve özel finans kuruluşları” ibarelerinin eklenmesi suretiyle, çerçeve 27 nci madde olarak,

– Çerçeve 30 uncu maddesi, çerçeve 28 inci madde olarak aynen,

– Çerçeve 31 inci maddesi ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici maddenin numarasının (22) olarak değiştirilmesi suretiyle ve 29 uncu madde olarak,

– Çerçeve 32 nci maddesi ile düzenlenen 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının sonunda yer alan “veya diğer ilgili bir şahsı” ifadesinin, uygulamada sorunlar yaratabileceği düşüncesiyle metinden çıkarılması suretiyle ve 30 uncu madde olarak,

– Çerçeve 33 üncü maddesi, 31 inci madde olarak aynen,

– Çerçeve 34 üncü maddesinde Katma Değer Vergisi istisnalarından yararlanabilme şartları arasında; ithal edilen ev eşyasının kullanılmış olma şartının kaldırılması suretiyle ve 32 nci madde olarak,

– Çerçeve 35 inci maddesinde yer alan “son fıkrası” ibaresinin “üçüncü fıkrası” şeklinde değiştirilmesi suretiyle ve 33 üncü madde olarak,

– 492 sayılı Harçlar Kanunu ile ilgili değişikliklerin yer aldığı, çerçeve 36 ncı madde, silah taşıma ve bulundurma vesikaları ile finansal faaliyet izin belgelerine ilişkin tarifelerin yeniden düzenlenmesi suretiyle ve 34 üncü madde olarak,

– Çerçeve 37, 38, 39, 40, 41 ve yürütmeye ilişkin 43 üncü maddeleri 35, 36, 37, 38, 39 ve 41 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

– Harç kapsamına alınan belgelerden 1994 yılına ait “kıst dönemi” harçların alınmamasının uygun olacağına ilişkin bir hüküm ise metne geçici 1 inci madde olarak ilave edilmiştir.

– Tasarıya bazı maddelerin eklenmesi ve tasarıdan bazı maddelerin çıkarılması nedeniyle, yürürlük maddesi 39 uncu madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İlyas Aktaş</i>	<i>Mehmet Döner</i>
Samsun	Hatay
Sözcü	Üye
<i>Yılmaz Ovalı</i>	<i>Veli Andaç Durak</i>
Bursa	Adana

Üye	Üye
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Bilal Güngör</i>
Afyon	Ankara
Üye	Üye
<i>M. Nedim Budak</i>	<i>Süleyman Hatinoğlu</i>
Ankara	Artvin
(Muhalifim)	
Üye	Üye
<i>Melih Pabuçcuoğlu</i>	<i>Bahattin Şeker</i>
Balıkesir	Bilecik
Üye	Üye
<i>Edip Safder Gaydalı</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Bitlis	Bitlis
(Muhalifim)	(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye
<i>Necmi Hoşver</i>	<i>Nevfel Şahin</i>
Bolu	Çanakkale
Üye	Üye
<i>A. Adnan Türkoğlu</i>	<i>Muharrem Şemsek</i>
Çorum	Çorum
	(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye
<i>Mehmet Gözlükaya</i>	<i>İbrahim Yaşar Dedelek</i>
Denizli	Eskişehir
Üye	Üye
<i>İsmail Köse</i>	<i>Z. Selçuk Maruflu</i>
Erzurum	İstanbul
Üye	Üye
<i>Güneş Taner</i>	<i>Mehmet Alp</i>
İstanbul	Kars
(Muhalifim)	
Üye	Üye
<i>Yahya Uslu</i>	<i>Osman Develioğlu</i>
Manisa	Kayseri
	(Muhalefet şerhim eklidir)

Üye	Üye
<i>Abdullah Gül</i>	<i>Alaettin Kurt</i>
Kayseri	Kocaeli
Üye	Üye
<i>Mehmet Ali Yavuz</i>	<i>Mustafa Ünal</i>
Konya	Konya
	(Muhalefîm, muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye
<i>Münir Doğan Ölmeztoprak</i>	<i>Nevşat Özer</i>
Malatya	Muğla
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefîm)
Üye	Üye
<i>Yaşar Topçu</i>	<i>Hasan Peker</i>
Sinop	Tekirdağ
Üye	Üye
<i>Koray Aydın</i>	<i>Vahdet Sinan Yerlikaya</i>
Trabzon	Tunceli
(Muhalefet şerhim eklidir)	

MUHALEFET ŞERHİ

Vergi paketi tasarısına

1. Her söylediğinin tersini yapma konusunda şampiyon olan hükümet ve onun Başbakanının “Sistem bütünlüğü içerisinde uyumun sağlanması” iddiasını da bu tezatlarda arasında düşündüğü müzden hükümetin, bütünlüğü ve uyumu bozacağı kanaati oluşmaktadır. Bu kanaatle güvenmediğimizden,

2. Zulüm anlamını taşıyan hükümler taşıdığından,

3. Anayasa eşitlik ilkesini zedeleyici gördüğümüzden muhalifiz.

Kanaatimizi bildirir muhalefet şerhidir.

Üye	Üye
<i>Prof. Dr. Mustafa Ünal</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Konya	Bitlis
	Üye
<i>Abdullah Gül</i>	
Kayseri	

MUHALEFET ŞERHİMİZDİR

Türkiye'nin ekonomik krizden çıkarılması için çeşitli tedbirlere ihtiyaç vardır. Ülkemizin karşılaştığı ekonomik krizin sebebi, Türkiye'yi bugüne kadar idare etmiş olan iktidarların yanlış eksik ve ülke gerçekleriyle bağdaşmayan zararlı politikalarıdır.

Gelişmiş sanayi ülkeleri, geçmişte Türkiye'ye alabildiğine borç vermiş, ülke yöneticilerimizde hesapsız, kitapsız bu borçları almış, borç para ile geçici sükûnet sağlanmış, Türkiye üretmeden tüketen bir tüketim toplumu haline getirilmiş, borçların ödeme vakti gelince de, Türkiye borçlarının faizlerini bile ödeyemez duruma gelerek büyük bir ekonomik buhranla karşılaşmıştır. Toplumumuzda kazanmadan, üretmeden harcamak, lüks israf bir hayat tarzı olarak teşvik edilmiş, haksız da olsa para kazanma, çıkar sağlama, köşe dönme anlayışı politika yapılmış ülkeye ve insanlarımıza kötülük edilmiştir. Bugünde ülke ekonomik bakımdan çıkmaza düşmüştür.

Türkiye'nin bu krizden çıkması için mesele millî bir anlayışla ele alınmalı, bölücülük ve terör konusunda olduğu gibi partiler üstü bir politika ile çözülebilmelidir. Bu konuda Mecliste temsil edilen bütün siyasî partilerin temsilcilerinin katılımı ile "ortak bir kurul" oluşturularak en az beş yıl süre ile tavizsiz uygulanacak ve bütün partilerce savunulacak "millî mutabakat ekonomi planı" hazırlanarak devreye sokulmalıdır aksi takdirde, siyasî partilerimiz ekonomik krizin geniş halk kitlelerinde meydana getirdiği rahatsızlıkları tahrik ve istismar eder, istifade etmeye çalışırlarsa iktidarı ile birlikte muhalefet ve topyekûn ülke zarar görür.

Ekonomik krizden çıkış için vergi kanunları birer araç olarak kullanılabilir. Ancak Vergi Kanunlarının, gelir artırıcı, adalet sağlayıcı, gider azaltıcı vergi mevzuatında sadeliği sağlayıcı ve diğer iyileştirici özellikleri taşıması gerekmektedir.

Ancak Tasarı müsbet yönleri yanında ifade ettiğimiz özelliklere ve ülke gerçeklerine tam uymamaktadır.

1. Bütün vatandaşlarımıza bir vergi numarası verilmesi faydalıdır. Ancak Türkiye'nin tamamını içine alacak bilgi işlem ağıının ne zamana kadar kurulacağı belli olmadığı gibi zorlukların giderilmesi için tedbirde görünmemektedir.

2. Kısaca servet beyanı incelemesi olarakta adlandırabileceğimiz harcama ve tasarruflar üzerinde sadece Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ve Gelirler Kontrolörlerine yetki verilip Vergi Denetmenlerine yetki verilmemesi bu maddenin etkinliğini azaltacaktır. Şöyle ki;

a) Yetki verilen inceleme elemanı sayısı 957'dir. Yurt dışında, Stajda, İdarî görevlerde olanlar düşüldüğünde bu sayı 500'e düşmektedir. Oysa yetmiş Vergi Denetmeni sayısı 2 045'dir.

b) Vergi incelemelerinin % 90'ı Vergi Denetmenlerince yapılmaktadır. Her türlü vergi incelemesi yetkisine sahip Vergi Denetmenlerinin servet beyanı incelemesi yapamamasının mantığını anlamak güçtür.

c) Ülkemizde vergi mükellefi sayısı 3 086 000'dir. Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Gelirler Kontrolörleri tarafından incelenen mükellef sayısı 7 309 olup mükellef sayısı bakımından vergi incelemesi oranı binde üçtür.

d) Kanun tasarısı bu haliyle yasallaşırsa defalarca yurt dışına çıkanlar, bankalara milyarlar ifade edilen değerde parayı yatıranlar, gece kulüplerini her gece doldurup taşıranlar, milyarlık villa satın alanlar, özel uçak ve helikopter sahipleri milyarlık lüks otomobil sahipleri ile 5 yıldızlı otellerde milyarlık düğün yapanlar nezdinde etkin bir vergi incelemesi yapılamayacaktır.

3. Vergi Kanunlarında yer alan muafiyet istisna, yeniden değerlendirme, zarar mahsubu ve benzeri hükümlerden yararlanılması sadece Yeminli Malî Müşavirler tarafından düzenlenen tasdik raporlarıyla mümkün hale getirilmiştir. Ülkemizin yeminli malî müşavir sayısı az ve yetersizdir. Mükelleflerin vergi kanunlarında yer alan muafiyet, istisna, yeniden değerlendirme ve zarar mahsubu gibi hükümlerden yararlanmaları belli hadlere kadar Serbest Muhasebeci Malî Müşavir raporlarına daha yüksek hadlerde yeminli malî müşavir raporlarına bağlanmalıdır.

4. Kambiyo senetleri defteri tutulması kayıt dışı ekonomiyi kontrol altına almada yetersizdir. Maliye Bakanlığı ticarî senetleri kendisi bastırmalı ve mükelleflere takip ederek dağıtmalıdır. Maliye Bakanlığı amblemi taşımayan senetler geçersiz sayılmalıdır.

5. Kaçakçılık cezası olarak 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası yetersizdir. Kaçakçılık suçunu işleyenlere 1 yıldan az olmamak, tecil ve para cezasına çevrilmemek şartıyla ceza verilmelidir.

6. Milletlerarası antlaşmalar Anayasa gereğince TBMM'nin kabulünden sonra kanunlaşarak yürürlüğe girmektedir. Bu sebeple tasarıda bu konuda hüküm koymakta yersizdir.

7. Tasarıda özel usulsüzlük cezaları da çok yüksektir. Bu cezalar küçük esnafımızı ve dar gelirli kesimi zorda bırakacak maliyecilerle esnaflarımız karşı karşıya gelecektir. Cezalar yarı yarıya indirilmelidir.

8. Çok sayıda kanunda değişiklik bir tasarıda getirilmiş bu da kargaşa yaratmıştır.

İzah etmeye çalıştığımız sebeplerle tasarıya karşıyız.

Üye

Muharrem Şemsek

Çorum

Üye

Osman Develioğlu

Kayseri

Üye

Koray Aydın

Trabzon

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi, Kanunu 492 Sayılı Harçlar Kanunu, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu, 7338 Sayılı Veraset ve İntikal Vergisi ve 6.12.1984 Tarihli ve 3100 Sayılı Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişiye bir vergi numarası verilir. Bu hükümün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 2. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 6 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 7 ve 8 numaralı bentler eklenmiş, maddenin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Vergi beyannamesi kanunî süresi geçtiği halde verilmemişse,”

“7. Maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörlerince yapılan incelemeler sırasında, mükellefler, her türlü harcama ve tasarruflarını vergisi ödenmiş veya vergiye tabi olmayan kazançlardan sağladıklarını kanıtlayamazlarsa,

Harcama ve tasarrufların vergiye tabi tutulmuş veya vergiye tabi olmayan kazançlardan sağlandığı kanıtlanamayan kısmı, harcama ve tasarrufun yapıldığı dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak dönem matrahının takdirinde dikkate alınır.

8. Bu Kanunun mükerrer 227 nci maddesi uyarınca 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatırma mecburiyeti getirilen beyanname ve ekleri imzalatırılmazsa veya tasdik kapsamına alınan konularda yeminli malî müşavir tasdik raporu zamanında ibraz edilmezse.”

“Vergi beyannamesini kanunî süresi geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyanname gösterdikleri matrah üzerinden re’sen gerekli tarhiyat yapılır ve bu beyannameler re’sen takdir için takdir komisyonuna sevk edilmez. Ancak, vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra kendiliğinden verilen beyannameler için bu hüküm uygulanmaz.”

MADDE 3. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 196 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 196 ncı madde eklenmiştir.

“*Kambiyo Senetleri Defteri*

MÜKERRER MADDE 196. — I inci ve II nci sınıf tacirler ile serbest meslek erbabı; bu faaliyetleriyle ilgili borçları ve alacakları için düzenlenen bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

senetlerine ilişkin bilgileri kaydetmek üzere kambiyo senetleri defteri tutmak zorundadırlar. Birden çok işyeri veya şubenin bulunması halinde her işyeri veya şube için ayrı ayrı çek ve senet defteri tutulur.

Defterin bir tarafına işletmenin alacakları için aldığı veya işletmeye ciro edilen bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetleri; diğer tarafına işletmenin borçları için düzenleyip verdiği veya ciro ettiği bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetleri, düzenlenme veya ciro tarihlerinden itibaren on gün içerisinde kaydedilir.

Bu defterde yer alacak bilgiler ile bu deftere ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 4. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 220 nci maddesine 10 numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki 11 numaralı bent eklenmiştir.

“11. Kambiyo senetleri defteri.”

MADDE 5. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 227 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 227 nci madde eklenmiştir.

“*Vergi Beyannamelerinin İmzalanması ve Yeminli Malî Müşavir Tasdik Raporları*

MÜKERRER MADDE 227. — Maliye Bakanlığı :

1. Vergi beyannamelerinin 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış serbest muhasebeci, serbest muhasebeci malî müşavir veya yeminli malî müşavirler tarafından da imzalanması mecburiyetini getirmeye, bu mecburiyeti beyanname çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibariyle ayrı ayrı uygulatmaya,

2. Vergi kanunlarında yer alan muafiyet, istisna, yeniden değerlendirme, zarar mahsubu ve benzeri hükümlerden yararlanılmasını Maliye Bakanlığınca belirlenen şartlara uygun olarak yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibraz edilmesi şartına bağlamaya, bu uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yukarıdaki bent hükümlerine göre beyannameyi imzalayan veya tasdik raporunu düzenleyen meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyanına bağlı olarak salınacak vergi, ceza, gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

2 numaralı bent hükmüne göre yararlanılması yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibraz şartına bağlanan konularda, tasdik raporunu zamanında ibraz etmeyen mükellefler tasdike konu hakdan yararlanamazlar.”

MADDE 6. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Maliye Bakanlığı, birinci fıkrada yazılı belge tasdik işlemini; noterlere, kanunla kurulmuş meslekî kuruluşlara veya uygun göreceği diğer mercilere yaptırmaya, ticarî kazançları götürü usulde tespit edilen gelir vergisi mükelleflerine özel bir defter tutturmaya ve bu konulara ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 274 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Emtia

Madde 274. — Satın alınan veya imal edilen emtia maliyet bedeliyle değerlenir. Mükellefler, satın aldıkları veya imal ettikleri emtianın maliyet bedelini, son giren ilk çıkar yöntemini uygulamak suretiyle de tespit edebilirler. Bu yöntemi seçenler, en az 5 yıl süre ile bu yöntemden vazgeçemezler. Bu yöntemin uygulama usul ve esaslarını tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Emtianın maliyet bedeline nazaran değerlendirme günündeki satış bedelleri % 10 ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği hallerde mükellef, maliyet bedeli yerine 267 nci maddenin ikinci sırasındaki usul hariç olmak üzere, emsal bedeli ölçüsünü tatbik edebilir. Bu hüküm 275 inci maddede yazılı mamuller için de uygulanabilir.”

MADDE 8. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin 4 ve 7 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Amortisman tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumlar vergisi mükellefleri ile kollektif, adi komandit ve adi şirketler dahil olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri, yeniden değerlemenin yapıldığı hesap döneminden itibaren sabit kıymetlerini yeni değerleri üzerinden itfa ederler. Şu kadar ki bina, arsa ve araziler yeniden değerlemeden önceki kıymetleri üzerinden amortisman tabi tutulur.

Mükellefler değer artışını, pasifte özel bir fon hesabında gösterirler. Kurumlar vergisi mükellefleri, değer artışının tamamını sermayelerine ilave edebilirler. Bu suretle sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilir. Değerleme yapılan kuruma iştirak eden işletmelerin aktifinde bu nedenle meydana gelen artışlar ise pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilir ve bu karşılık sermayenin cüzü addolunur. Karşılık hesabında gösterilen değer artışı kurumlar tarafından sermayeye eklenebilir. Bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.”

“7. Değer artış fonu, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemin yapıldığı dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi tutulur. Gelir vergisi mükelleflerince ayrılan değer artış fonu başka bir hesaba aktarılamaz; aktarılması veya sermayeye ilave edilmesi halinde işletmeden çekilen değer olarak kabul edilir.”

MADDE 9. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 315 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Normal Amortisman

Madde 315. — Mükellefler amortisman tabi iktisadî kıymetlerinin değerini, % 20 nispetinden fazla olmamak üzere, serbestçe tespit ettikleri nispetler üzerinden yok ederler.

Ancak, arazi ve binalar ile % 20 nispetinden daha yüksek bir nispette amortisman tabi tutulacak iktisadî kıymetlerin değeri, Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunan nispetler üzerinden yok edilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 315 inci maddesinin ikinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Bu usulde uygulanacak amortisman nispeti % 40'ı geçmemek üzere normal amortisman nispetinin iki katıdır.”

MADDE 11. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, kıymetlerin aktife girdiği ilk hesap döneminde, dönemin bitimine kaç ay kalmış ise bu hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir.”

MADDE 12. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılık Suçunun Tanımı”

Madde 344. — Kaçakçılık suçu, mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesidir. Kastın varlığının ispat külfeti iddia edene aittir.

Aşağıda yazılı hallerden herhangi biri ile vergi ziyana sebep olunması halinde kastın varlığı kabul edilir.

1. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterleri tutmamak, bu defterlere kaydı gereken hususları kaydetmemek, vergi matrahının azalmasını tevlit edecek tarzda tamamen veya kısmen diğer defter veya kağıtlara kaydetmek.

2. Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı vesikalar tanzim etmek veya bunları bilerek kullanmak.

3. Vesikaları tahrif etmek, asıllarına uygun olmayan vesika ve suretler tanzim etmek veya tahrif edilmiş vesikalarla asıllarına uygun olmayarak tanzim edilmiş vesika ve suretleri bile rek kullanmak.

4. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defter kayıtlarını tahrif etmek veya bu defterlerde mevhum adlara hesap açmak veyahut her türlü hesap ve muhasebe hileleri yapmak.

5. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterlerin sahifelerini yok ederek yerlerine başka yapraklar koymak veya hiç yaprak koymamak.

6. Vergi kanunlarına göre tutulması ve muhafazası mecburi olan defter veya vesikaları yok etmek veya gizlemek (mevcudiyetleri noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde vergi incelemesine yetkili kimselere inceleme sırasında defter ve vesikaların ibraz edilme-mesi gizleme demektir.)

MADDE 13. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 347 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ağır Kusurun Tanımı”

Mükerrer Madde 347. — Ağır kusur, mükellef veya sorumlu tarafından aşağıdaki hallerden birisi ile vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1. Verilmesi gereken vergi beyannamelerinde, toplamı 50 000 000 liradan az olmamak üzere, beyannamede yazılı vergi matrahının % 10'unu geçen bir miktarın noksan bildirilmesi veya beyan dışı bırakılan matrah veya matrah farkı veya yersiz vergi mahsup ve indirimleri nedeniyle ödenmesi gereken verginin 20 000 000 liradan az olmamak üzere noksan hesaplanması veya bu miktarı aşan verginin haksız yere iadesine sebebiyet verilmesi.

Beyanname dışında ayrıca bir incelemeye ihtiyaç göstermeksizin beyannamede yazılı bilgilere dayanılarak vergi dairesince tespiti mümkün olan noksan bildirimler ile katma değer vergisinin beyan edilmesi gereken dönemden bir dönem önce veya bir dönem sonra beyan edilmesi bu hüküm dışındadır.

30 uncu maddede yazılı sebeplerle verginin re'sen tarhi halinde, yukarıdaki hadleri aşan matrah veya matrah farkları da noksan beyan hükmündedir. Mezkûr maddenin 1 ve 2 numaralı bentlerinde yazılı sebeplerle yapılan takdirlerde, bu hükmün uygulanması için, takdir edilen matrahın 50 000 000 lirayı aşması yeterlidir.

Vergi matrahının para birimi dışındaki diğer birimlere göre tespiti halinde mezkûr hadlerin tayininde bu Kanunun değerlendirme hükümlerine göre bulunacak tutarları esas alınır.

2. Vergilendirme dönemi ve tarh zamanı geçtiği halde götürü ticaret ve götürü serbest meslek erbabının kazançları ile ilgili faaliyetlerinin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

3. Beyanname verme süresi geçtiği halde götürü gider usulüne tabi çiftilerin zirai faaliyetlerinin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

4. Beyanname verme süresi geçtiği halde ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratların vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

5. Ticarî, zirai ve meslekî kazançlarla ilgili faaliyetlerin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması veya bu faaliyetler vergi dairesine bildirilmekle beraber, beyanname verme süresi geçtiği halde beyannamenin verilmemesi."

MADDE 14. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 349 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ağır Kusurda Ceza

Madde 349. — Ağır kusur sayılan fiilleri işleyen mükelleflere veya sorumlulara ziyaa uğrattıkları verginin iki katı tutarında vergi cezası kesilir."

MADDE 15. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 350 nci maddesinin madde başlığı "Tahrire dayanan vergiler ile kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen beyannameler için kusur cezası" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen vergi beyannameleri için ziyaa uğrattıkları verginin % 50'si tutarında kusur cezası kesilir."

MADDE 16. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Özel Usulsüzlükler ve Cezaları

a) Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması

Madde 353. — 1. Verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzunu vermeyen ve almayanlardan herbirine, her fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ve serbest meslek makbuzu için 1 000 000 liradan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın yüzde yirmibeşi nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

2. Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenlenme zorunluluğu getirilen belgelerin; kullanılmadığının, düzenlenmediğinin, bulundurulmadığının, irsaliye ve yolcu listesinin ayrıca taşıtta bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerde aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, herbir belge için 1 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

3. 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılmayan kişilerin, fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, perakende satış vesikası, ödeme kaydedici cihaz fişi ve giriş ve yolcu taşıma biletlerini almadıklarının tespit edilmesi halinde, bunlara münhasıran bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen cezanın beşte biri kadar özel usulsüzlük cezası kesilir. Şu kadar ki, bu cezanın kesilebilmesi için, belge alınmadığına ilişkin tespit vergi incelemesine yetkili olanlar tarafından yapılması şarttır. Bu hükmün uygulanmasında belge düzenlenmediğine ve alınmadığına ilişkin tespit tutanağının bu belgeleri almayan veya vermeyenlere verilen örneği ceza ihbarnamesi yerine geçer ve ceza 7 gün içinde ödenir. Bu cezanın tespit tutanağının düzenlendiği gün içinde ödenmesi halinde cezanın yarısı indirilir. 7 gün geçtiği halde ödenmeyen ceza iki kat olarak tahsil edilir.

4. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hâsılat defteri, serbest meslek kazanç defteri ile Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; işyerinde bulundurulmaması veya bu defterlerin günü gününe tutulmaması veya yoklama ve incelemeye yetkili olanlara istendiğinde ibraz edilmemesi halinde ve vergi kanunlarının uygulanması bakımından levha bulundurma veya asma zorunluluğu bulunan mükelleflerin bu zorunluluğa uymamaları halinde, her tespitte 1 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

5. Bu Kanunun mükerrer 354 üncü maddesine göre işyerleri için kapatma kararı verilen ve işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflere; bir takvim yılı içinde ilk uygulama için 2 000 000 lira, ikinci uygulama için 4 000 000 lira, üçüncü ve daha sonraki her uygulama için ise 8 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir. Bilanço usulü esasına göre defter tutan mükellefler ile serbest meslek erbabı için bu cezalar bir kat artırılarak uygulanır.

6. Bu Kanuna göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarına ilişkin usul ve esaslara uymayanlara 25 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu maddede yazılı usulsüzlükler sonucunda vergi ziyayı da meydana geldiği takdirde bu ziyayı gerektirdiği vergi cezaları ayrıca kesilir ve bu cezalar hakkında 336 ncı madde hükmü uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bu maddenin uygulamasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 17. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 354 üncü maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

“Uygulanacak safhaya gelen işyeri kapatma cezası, kapatma kararının uygulanmasından önce mükelleflerin yazılı olarak istemeleri halinde para cezasına çevrilir. İşyeri kapatma cezasının para cezasına çevrilmek suretiyle uygulanmasından sonra aynı takvim yılı içerisinde işlenen fiiller nedeniyle uygulanacak safhaya gelen işyeri kapatma cezaları para cezasına çevrilmez.

Para cezası, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen ve kapatma kararına ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihte yürürlükte bulunan asgari ücretin bir yıllık brüt tutarından az olmamak üzere, mükelleflerin bir önceki yıl gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde yer alan dönem kazancının yüzde beşi olarak hesaplanır ve bir yazı ile mükellefe bildirilir. Hesaplanan para cezası, mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde tamamen ödenmediği takdirde, işyeri kapatma cezası uygulanır.”

MADDE 18. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 358 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılığa teşebbüs suçunun tarifi

Madde 358. — 1. 344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçları veya bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az dört defa fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu düzenlememe ve iki defa vesikasız mal bulundurma fiilleri, verginin tarhi için kanunda belli edilen sürenin girmesinden önce meydana çıkarılanlar, bu fiillerinin vergi ziyanına neden olup olmayacağına bakılmaksızın;

2. Bu Kanunun 127 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sürücüsü;

3. Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge basan veya mükerrer 257 nci maddenin verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılan Yönetmelikte belirtilen bildirim görevini yerine getirmeyen anlaşmalı matbaalar ile anlaşması olmadığı halde bu Kanun uyarınca tutulması veya düzenlenmesi zorunlu belgeleri basanlar ve bu belgeleri kullananlar;

Kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar.”

MADDE 19. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“344.üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında 345 inci maddede yazılı vergi cezalarından ayrı olarak altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyete hükmlenir.”

MADDE 20. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 360 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hareketleri 358 inci maddeye uyanlar hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ve bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyete hükmlenir. Ayrıca, masraf hükümlüden sonradan tahsil edilmek üzere keyfiyetin gazete çıkan yerlerde gazete ile, çıkmayan yerlerde mutad vasıtalarla ilan edilmesine de hükmlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 376 ncı maddeden sonra gelmek üzere 205 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddenin birinci fıkrası ile 3239 sayılı Kanunun 33 ncü maddesi ile eklenen Ek 11 nci maddenin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — İkmalen, re’sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi cezalarının tahakkuk edecek miktarları mevzuunda; idare, bu bölümde yer alan hükümler dairesinde mükellefler veya cezaya muhatap olanlarla aşağıda yazılı hususlarda uzlaşabilir. Ancak, kaçakçılık suçu cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza uzlaşma mevzuu yapılamaz.”

“Ek Madde 11. — Maliye Bakanlığı; vergi incelemesine dayanılarak salınacak vergilerle kesilecek cezalarda tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir. Ancak; inceleme sonucunda kaçakçılık cezalı tarhiyat yapılmasını gerektiren tespitler nedeniyle salınacak vergi ve kesilecek kaçakçılık suçu cezası tarhiyat öncesi uzlaşma mevzuu yapılamaz.”

MADDE 22. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa Geçici 17 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki Geçici 18 inci madde eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 18.** — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aktife giren iktisadi kıymetler hakkında aktife alındıkları yılda yürürlükte olan hükümlere göre amortisman ayrılmasına devam olunur.”

İKİNCİ BÖLÜM

193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 11 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli sandıkları ve Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları (Tüzel kişiliği haiz muhtelif emekli sandıkları ve Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri tarafından ödenen aylıklar toplamı, en yüksek Devlet memuruna ödenen miktardan fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil,);”

MADDE 24. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz olan emekli sandıkları ve Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketlerince kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar (Kamu idare ve müesseseleri ile kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları dışında kalan tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları ile Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri tarafından ödenen tazminat ve yardımlar, en yüksek Devlet memuruna verilen miktardan fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif emekli sandıklarından gerek aynı emekli sandığından muhtelif zamanlarda alınan ikramiye ve tazminatlar topluca dikkate alınır.);”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 25. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 7 numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

“5. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ve ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan diğer taşıtların giderlerinin yarısı.),”

“(Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ve ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan diğer taşıtların amortismanlarının yarısı.)”

MADDE 26. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına (bu fıkranın 6 numaralı bendinden sonra gelmek üzere) aşağıdaki 7 ve 8 numaralı bentler eklenmiştir.

“7. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan, yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları.”

“8. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi iktisadi kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutanların, işletmede kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yaptıkları giderler ve maliyet unsurları toplamına (yatırımın maliyetine eklenenler hariç) aşağıdaki indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın % 25’i.

İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, ilgili kuruluşlardan alınan bilgilere göre Maliye Bakanlığı’nca o yıl için hesaplanan ortalama ticari kredi faizi oranına bölünmesi suretiyle bulunur.

Sanayi siciline kayıtlı imalatçıların imalat faaliyetlerinde kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurlarına bu bent hükmü uygulanmaz.

Bu bendin birinci paragrafında yer alan % 25 oranını, % 100’e kadar artırmaya Bakanlar Kurulu; bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 27. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinin üçüncü fıkrasının 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Emekli ve yardım sandıkları ile Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketleri tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları ile emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri, iade olunan mevduat ve toptan ödenen tazminatları,”

MADDE 28. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Mükellefin şahsına, eşine ve çocuklarına ait emeklilik, hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigortaları için Türkiye’de faaliyette bulunma izni olan sigorta şirketlerine, emekli ve yardım sandıklarına hizmet erbabı tarafından Türkiye’de ödenen aidat ve primler.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 29. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin 11 numaralı bendinden sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki 12 ve 13 numaralı bentler eklenmiştir.

“12. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları.”

“13. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumların (Bankalar hariç), Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 8 numaralı bendindeki esaslar çerçevesinde hesapladıkları giderler.”

MADDE 30. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa 45 inci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 45 inci madde eklenmiştir.

“İndirim ve İstisnaların Sınırı

MÜKERRER MADDE 45. — 1. Kurumlar vergisine ilişkin istisna, muafiyet ve kurum kazancının tespitinde indirimleri düzenleyen hükümler, ancak bu Kanun, Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununa hüküm eklenmek veya bu Kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

2. Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.”

MADDE 31. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21. — Kurumlar Vergisi Kanununa bu Kanunla eklenen mükerrer 45 inci madde hükmünün yürürlüğünden önce kurumlar vergisine ilişkin olarak başka Kanunlarda yer alan muafiyet, istisna ve indirim hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 32. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 9. — 1. Mükellefin Türkiye içinde ikametgahının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları veya diğer ilgili bir şahsı verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

2. Fiili ya da kaydi envanter sırasında belgesiz mal bulundurulduğu veya belgesiz hizmet satın alındığının tespiti halinde, bu alışlar nedeniyle ziyaa uğratılan katma değer vergisi, belgesiz mal bulunduran veya hizmet satın alan mükelleften aranır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Belgesiz mal bulundurdıkları veya hizmet satın aldıkları tespit edilen mükelleflere, bu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için tespit tarihinden itibaren 10 günlük bir süre verilir. Bu süre içinde alış belgelerinin ibraz edilememesi halinde, belgesi ibraz edilemeyen mal ve hizmetlerin tespit tarihindeki emsal bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisi, alışlarını belgeleyemeyen mükellef adına re'sen tarhedilir. Bu tarhiyata kaçakçılık cezası uygulanmaz.

Ancak belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara, bu satışlarla ilgili olarak, vergi inceleme raporuna dayanılarak katma değer vergisi tarhiyatı yapıldığı takdirde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin ceza ayrıca alıcılardan aranmaz.”

MADDE 33. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların teslimleri ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler.”

MADDE 34. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 3287 sayılı Kanunla değişik (b) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri kapsamında ithal edilen ev eşyasının, katma değer vergisi istisnasından yararlanabilmesi için, bu eşyanın kullanılmış olması, naklihaneye sahibine ait olduğunun anlaşılması ve her cinsten bir adet olması şarttır. Muaf olarak ev eşyası ithal hakkı Yurtiçi Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarından eşya satın alınarak kullanıldığında, bu eşyanın satın alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde dahili ticarete konu edildiği tespit edilirse bu Kanuna göre ödenmesi gereken vergi, devreden ve devralandan ayrı ayrı aranır ve Gümrük Kanunu uyarınca gümrük vergisindeki esaslar dairesinde ceza uygulanır.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

488 SAYILI DAMGA VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 35. — 1.7.1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlar Kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun uygulanması ile ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulunca düzenlenmesi öngörülen kağıtların tabi olduğu damga vergisi nispetini “O” sınıfa kadar indirmeye, indirilen nispeti kanuni seviyesine kadar çıkarmaya ve bu nispetler dahilinde kağıtlar itibariyle farklı nispetler tespit etmeye yetkilidir.”

ALTINCI BÖLÜM

492 SAYILI HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 36. — 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifinin “VI-Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar” bölü-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

münün 16'ncı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı tarifenin sonuna aşağıdaki "XI-Finansal faaliyet izin belgesi harçları" bölümü eklenmiştir.

"16. Silah taşıma ve bulundurma vesikaları :

- a) Resmi makamlar tarafından hususi eşhassa verilecek silah taşıma müsaade vesikaları (Her yıl için) (2 000 000. TL.)
- b) Bulundurma vesikaları (1 000 000. TL.)"

"XI-Finansal faaliyet izin belgesi harçları :

1. Banka kuruluş ve faaliyet izin belgeleri :

- a) Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yabancı bankaların Türkiye'de açtıkları ve açacakları Merkez Şubelerine ilişkin izin belgeleri (Her yıl için) (100 000 000 TL.)

- b) Serbest bölgelerde faaliyet göstermek üzere kurulacak bankalar ve açılacak yabancı banka şubelerine ilişkin belgeler (Her banka ve şube için) (100 000 000 TL.)

- c) Bütün Bankaların, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (20 000 000 TL.)

2. Özel Finans Kurumları Kuruluş izin belgeleri :

- a) Özel finans kurumları kuruluş izin belgesi (Her yıl için) (100 000 000 TL.)
- b) Özel finans kurumlarının açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (20 000 000 TL.)

3. Sermaye piyasasında aracılık yapan kurumlara verilen yetki belgeleri (Her belge için ayrı olmak üzere) (Her yıl için) (20 000 000 TL.)

4. Yatırım ortaklığı kurma ve faaliyet izin belgeleri (20 000 000 TL.)

5. Finansal kiralama şirketleri kuruluş izin belgeleri :

- a) Finansal kiralama şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (20 000 000 TL.)
- b) Finansal kiralama şirketlerinin, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (10 000 000 TL.)

6. Faktoring şirketleri kuruluş izin belgeleri :

- a) Faktoring şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (20 000 000 TL.)
- b) Faktoring şirketlerinin, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (10 000 000 TL.)

7. Yetkili müesseseler (Döviz büfeleri) kuruluş izin belgeleri :

- a) Yetkili müesseseler (Döviz büfeleri) kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (20 000 000 TL.)

- b) Yetkili müesseselerin (Döviz büfeleri) açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (10 000 000 TL.)

8. Sigorta şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (50 000 000 TL.)

9. Diğer finansal kurumlara ilişkin belgeler;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Diğer finansal kurumlar kuruluş ve faaliyet izin belgeleri (Her yıl için) (20 000 000 TL.)

(Diğer finansal kurumlar, yukarıda belirtilen kurumların dışında kalan, ancak finansal hizmet vermek üzere kuruluşu veya faaliyetleri yetkili kamu mercilerinin iznine tabi gerçek ve tüzel kişilerdir.)

b) (a) fıkrasında belirtilen kuruluşların açacakları şubelerle ilgili izin belgeleri (Her şube için) (10 000 000 TL.)”

YEDİNCİ BÖLÜM

6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 37. — 13.7.1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (o) ve (p) bendleri eklenmiştir.

“o) Bankaların, yetkili müesseselerin, özel finans kuruluşlarının ve PTT’nin Türk Parası kıymetini Koruma Hakkındaki Kararlar ve bu kararlara dayanılarak çıkarılan tebliğlere göre Merkez Bankasına yapacakları zorunlu, döviz ve efektif devirleri;”

“p) Arbitraj muameleleri ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar.”

SEKİZİNCİ BÖLÜM

7338 SAYILI VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 38. — 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin (b), (d) ve (e) bentleri ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Değerleri 10 uncu maddeye göre belirlenen menkul ve gayrimenkul mallardan evlatlıklar da dahil olmak üzere fütüğü ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinin 200 000 000 lirası (fütüğü bulunmaması halinde eşe isabet eden miras hisselerinin 400 000 000 lirası)”

“d) İvazsız suretle vaki intikallerin 10 000 000 lirası;”

“e) Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerin 10 000 000 lirası;”

“(b), (d) ve (e) bentlerine göre, her bir takvim yılında uygulanacak istisna hadleri, önceki yılda uygulanan istisna hadlerine bu yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit olunur. Artırım sırasında 1 milyon liraya kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.”

MADDE 39. — 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nispetler

Madde 16. — Veraset ve İntikal Vergisi aşağıda yazılı nispetler üzerinden alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Matrah	Füruğlar, eşler, ana ve baba için (Evlatlıklarla nesebi sahih olmayan çocukların Medeni Kanununun 257 ve 443 üncü maddelerine göre alacakları miraslar bu gruba dahildir.) Vergi nispeti yüzde	Kardeşler, büyük ana, büyük baba ve füruğları için Vergi nispeti yüzde	1 ve 2 nci gruplar dışındaki kalanlar için Vergi nispeti yüzde	
İlk	50 000 000 lira için	4	7	10
Sonra gelen	100 000 000 lira için	7	10	13
Sonra gelen	150 000 000 lira için	10	13	16
Sonra gelen	200 000 000 lira için	13	16	20
Sonra gelen	250 000 000 lira için	16	20	25
Matrahın 750 000 000 lirayı aşan bölümü için		20	25	30

Bakanlar Kurulu, yukarıda yer alan matrah dilimlerini topluca 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

Futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde kazanan kupon sahiplerine ödenen ikramiyelerde nispet yüzde 20 olarak uygulanır.”

DOKUZUNCU BÖLÜM

3100 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 40. — 6.12.1984 tarih ve 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun'a, 3482 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 8'inci maddenin 1'inci fıkrası, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Onaylanan modele uygun üretim veya ithalat yapmayan, cihazları satışa sunmadan önce Maliye Bakanlığı'nın özel mühürü ile mühürlettirmeyen, servis teşkilatını (satış, bakım-onarım) kurmayan, satışını yaptığı her cihazın yedek parça da dahil olmak üzere en az 10 yıllık bakım ve onarımını sağlayamayan üretici veya ithalatçı kuruluşlar ile süresi içerisinde ödeme kaydedici cihazları almayan, cihazları bozan, bozuk cihazları kullanan veya başkalarının kullanımına izin veren mükellefler, kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar. Bu mükellefler hakkında Vergi Usul Kanunu'nun 360'uncü maddesinde yer alan ceza uygulanır.

Üretici veya ithalatçı kuruluşlar, Maliye Bakanlığı'nın özel mühürü ile mühürlenmiş her 500 cihaz için en az bir eleman bulunduracak şekilde yurt sathına yayılmış bakım ve onarım teşkilatlarını kurmak zorundadırlar.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ONUNCU BÖLÜM

KALDIRILAN HÜKÜM

MADDE 41: — 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifinin VI ncı bölümünün 12 ve 17 nci bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 42. — Bu Kanunun;

1. 1, 4, 5,6, 30, 31, 32, 33, 34 üncü maddeleri ve 22 inci maddesi ile Vergi Usul Kanununa eklenen geçici 18 inci madde yayımı tarihinde,

2. 7 ve 8 inci maddeleri, 26 ncı maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen (8) numaralı bent ve 29 uncu maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine eklenen (13) numaralı bent 1.1.1996 tarihinde,

3. Diğer hükümleri 1.1.1994 tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 43. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

M. Karayalçın

Devlet Bakanı

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

C. Erhan

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

Ş. Erdem

Millî Savunma Bakanı

M. Gölhan

Dışişleri Bakanı V.

O. Kumbaracıbaşı

Millî Eğitim Bakanı

N. Ayaz

Sağlık Bakanı

M. K. Dinç

Tarım ve Köyşleri Bakanı

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

H. Ekinci

Devlet Bakanı

N. Cevheri

Devlet Bakanı

A. Ataç

Devlet Bakanı

B. S. Dağ

Devlet Bakanı

A. Ş. Ereğ

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

N. Tekinel

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

N. Mentеше

Maliye Bakanı

İ. Atilla

Bayındırlık ve İskân Bakanı

O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı V.

B. S. Dağ

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

V. Atasoy

Turizm Bakanı

A. Ateş

Çevre Bakanı

R. Akçalı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu, 492 Sayılı Harçlar Kanunu, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu, 7338 Sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ve 6.12.1984 Tarihli ve 3100 Sayılı Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında

Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişiye bir vergi numarası verilir. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 2. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 6 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 7 ve 8 numaralı bentler eklenmiş, maddenin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Vergi beyannamesi kanunî süresi geçtiği halde verilmemiş,”

“7. Maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörlerince yapılan incelemeler sırasında, mükellefler, her türlü harcama ve tasarruflarını vergisi ödenmiş veya vergiye tabi olmayan kazançlardan sağladıklarını kanıtlayamazlarsa,

Harcama ve tasarrufların vergiye tabi tutulmuş veya vergiye tabi olmayan kazançlardan sağlandığı kanıtlanamayan kısmı, harcama ve tasarrufun yapıldığı dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak dönem matrahının takdirinde dikkate alınır.

8. Bu Kanunun mükerrer 227 nci maddesi uyarınca 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatırma mecburiyeti getirilen beyanname ve ekleri imzalatırılmazsa veya tasdik kapsamına alınan konularda yeminli malî müşavir tasdik raporu zamanında ibraz edilmezse.”

“Vergi beyannamesini kanunî süresi geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannameye gönderdikleri matrah üzerinden re’sen gerekli tarhiyat yapılır ve bu beyannameler re’sen takdir için takdir komisyonuna sevk edilmez. Ancak, vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra kendiliğinden verilen beyannameler için bu hüküm uygulanmaz.”

MADDE 3. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi incelemesi; hesap uzmanları, hesap uzman yardımcıları, ilin en büyük mal memuru, vergi denetmenleri, vergi denetmen yardımcıları veya vergi dairesi müdürleri tarafından yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 196 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 196 ncı madde eklenmiştir.

“Kambiyo Senetleri Defteri

MÜKERRER MADDE 196. — I inci ve II nci sınıf tacirler ile serbest meslek erbabı; bu faaliyetleriyle ilgili borçları ve alacakları için düzenlenen bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetlerine ilişkin bilgileri kaydetmek üzere kambiyo senetleri defteri tutmak zorundadırlar. Birden çok işyeri veya şubenin bulunması halinde her işyeri veya şube için ayrı ayrı kambiyo senetleri defteri tutulur.

Defterin bir tarafına işletmenin alacakları için aldığı veya işletmeye ciro edilen bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetleri; diğer tarafına işletmenin borçları için düzenleyip verdiği veya ciro ettiği bono, poliçe, çek ve benzeri kambiyo senetleri, düzenlenme veya ciro tarihlerinden itibaren on gün içerisinde kaydedilir.

Bu defterde yer alacak bilgiler ile bu deftere ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 5. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 220 nci maddesine 10 numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki 11 numaralı bent eklenmiştir.

“11. Kambiyo senetleri defteri.”

MADDE 6. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 227 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 227 ncı madde eklenmiştir.

“Vergi Beyannamelerinin İmzalanması ve Yeminli Malî Müşavir Tasdik Raporları

MÜKERRER MADDE 227. — Maliye Bakanlığı :

1. Vergi beyannamelerinin 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış serbest muhasebeci, serbest muhasebeci malî müşavir veya yeminli malî müşavirler tarafından da imzalanması mecburiyetini getirmeye, bu mecburiyeti beyanname çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibariyle ayrı ayrı uygulamaya,

2. Vergi kanunlarında yer alan muafiyet, istisna, yeniden değerlendirme, zarar mahsubu ve benzeri hükümlerden yararlanılmasını Maliye Bakanlığınca belirlenen şartlara uygun olarak yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibraz edilmesi şartına bağlamaya, bu uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre beyannameyi imzalayan veya tasdik raporunu düzenleyen meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyanına bağlı olarak salınacak vergi, ceza, gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

2 numaralı bent hükmüne göre yararlanılması yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibraz şartına bağlanan konularda, tasdik raporunu zamanında ibraz etmeyen mükellefler tasdike konu hakdan yararlanamazlar.”

MADDE 7. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Maliye Bakanlığı, birinci fıkrada yazılı belge tasdik işlemi; noterlere, kanunla kurulmuş meslek kuruluşlarına veya uygun göreceği diğer mercilere yaptırmaya, ticarî kazançları götürü usulde tespit edilen gelir vergisi mükelleflerine özel bir defter tutturmaya ve bu konulara ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 274 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Emtia

Madde 274. — Satın alınan veya imal edilen emtia maliyet bedeliyle değerlenir. Mükellefler, satın aldıkları veya imal ettikleri emtianın maliyet bedelini, son giren ilk çıkar yöntemini uygulamak suretiyle de tespit edebilirler. Bu yöntemi seçenler, en az 5 yıl süre ile bu yöntemden vazgeçemezler. Bu yöntemin uygulama usul ve esaslarını tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Emtianın maliyet bedeline nazaran değerlendirme günündeki satış bedelleri % 10 ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği hallerde mükellef, maliyet bedeli yerine 267 nci maddenin ikinci sırasındaki usul hariç olmak üzere, emsal bedeli ölçüsünü tatbik edebilir. Bu hüküm 275 inci maddede yazılı mamuller için de uygulanabilir.”

MADDE 9. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin 4 ve 7 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Amortisman tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumlar vergisi mükellefleri ile kolektif, adi komandit ve adi şirketler dahil olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri, yeniden değerlemenin yapıldığı hesap döneminden itibaren sabit kıymetlerini yeni değerleri üzerinden itfa ederler. Şu kadar ki bina, arsa ve araziler yeniden değerlemeden önceki kıymetleri üzerinden amortisman tabi tutulur.

Mükellefler değer artışını, pasifte özel bir fon hesabında gösterirler. Kurumlar vergisi mükellefleri, değer artışının tamamını sermayelerine ilave edebilirler. Bu suretle sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilir. Değerleme yapılan kuruma iştirak eden işletmelerin aktifinde bu nedenle meydana gelen artışlar ise pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilir ve bu karşılık sermayenin cüzü addolunur. Karşılık hesabında gösterilen değer artışı kurumlar tarafından sermayeye eklenebilir. Bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.”

“7. Değer artış fonu, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği taktirde, bu işlemin yapıldığı dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi tutulur. Gelir vergisi mükelleflerince ayrılan değer artış fonu başka bir hesaba aktarılamaz; aktarılması veya sermayeye ilave edilmesi halinde işletmeden çekilen değer olarak kabul edilir.”

MADDE 10. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 315 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Normal Amortisman

Madde 315. — Mükellefler amortisman tabi iktisadî kıymetlerinin değerini, % 20 nispetinden fazla olmamak üzere, serbestçe tespit ettikleri nispetler üzerinden yok ederler.

Ancak, arazi ve binalar ile % 20 nispetinden daha yüksek bir nispette amortisman tabi tutulacak iktisadî kıymetlerin değeri, Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunan nispetler üzerinden yok edilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 315 inci maddesinin ikinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Bu usulde uygulanacak amortisman nispeti % 40'ı geçmemek üzere normal amortisman nispetinin iki katıdır.”

MADDE 12. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, kıymetlerin aktife girdiği ilk hesap döneminde, dönemin bitimine kaç ay kalmış ise bu hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir.”

MADDE 13. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılık Suçunun Tarifi

Madde 344. — Kaçakçılık suçu, mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesidir. Kastın varlığının ispat külfeti iddia edene aittir.

Aşağıda yazılı hallerden herhangi biri ile vergi ziyana sebep olunması halinde kastın varlığı kabul edilir.

1. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterleri tutmamak, bu defterlere kaydı gereken hususları kaydetmemek, vergi matrahının azalmasını tevhit edecek tarzda tamamen veya kısmen diğer defter veya kağıtlara kaydetmek.

2. Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı vesikalar tanzim etmek veya bunları bilerek kullanmak.

3. Vesikaları tahrif etmek, asıllarına uygun olmayan vesika ve suretler tanzim etmek veya tahrif edilmiş vesikalarla asıllarına uygun olmayarak tanzim edilmiş vesika ve suretleri bile rek kullanmak.

4. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defter kayıtlarını tahrif etmek veya bu defterlerde mevhum adlara hesap açmak veyahut her türlü hesap ve muhasebe hileleri yapmak.

5. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterlerin sahifelerini yok ederek yerlerine başka yapraklar koymak veya hiç yaprak koymamak.

6. Vergi kanunlarına göre tutulması ve muhafazası mecburi olan defter veya vesikaları yok etmek veya gizlemek (mevcudiyetleri noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde vergi incelemesine yetkili kimselere inceleme sırasında defter ve vesikaların ibraz edilmemesi gizleme demektir.)

MADDE 14. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 347 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ağır Kusurun Tarifi

Mükerrer Madde 347. — Ağır kusur, mükellef veya sorumlu tarafından aşağıdaki hallerden birisi ile vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1. Verilmesi gereken vergi beyannamelerinde, toplamı 100 000 000 liradan az olmamak üzere, beyannamede yazılı vergi matrahının % 10'unu geçen bir miktarın noksan bildirilmesi veya beyan dışı bırakılan matrah veya matrah farkı veya yersiz vergi mahsup ve indirimleri nedeniyle ödenmesi gereken verginin 40 000 000 liradan az olmamak üzere noksan hesaplanması veya bu miktarı aşan verginin haksız yere iadesine sebebiyet verilmesi.

Beyanname dışında ayrıca bir incelemeye ihtiyaç göstermeksizin beyannamede yazılı bilgilere dayanılarak vergi dairesince tespiti mümkün olan noksan bildirimler ile katma değer vergisinin beyan edilmesi gereken dönemden bir dönem önce veya bir dönem sonra beyan edilmesi bu hüküm dışındadır.

30 uncu maddede yazılı sebeplerle verginin re'sen tarhi halinde, yukarıdaki hadleri aşan matrah veya matrah farkları da noksan beyan hükmündedir. Mezkûr maddenin 1 ve 2 numaralı bentlerinde yazılı sebeplerle yapılan takdirlerde, bu hükmün uygulanması için, takdir edilen matrahın 100 000 000 lirayı aşması yeterlidir.

Vergi matrahının para birimi dışındaki diğer birimlere göre tespiti halinde mezkûr hadlere tayininde bu Kanunun değerlendirme hükümlerine göre bulunacak tutarları esas alınır.

2. Vergilendirme dönemi ve tarh zamanı geçtiği halde götürü ticaret ve götürü serbest meslek erbabının kazançları ile ilgili faaliyetlerinin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

3. Beyanname verme süresi geçtiği halde götürü gider usulüne tabi çiftçilerin zirai faaliyetlerinin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

4. Beyanname verme süresi geçtiği halde ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratların vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması.

5. Ticarî, zirai ve meslekî kazançlarla ilgili faaliyetlerin vergi dairesinin bilgisi dışında bırakılması veya bu faaliyetler vergi dairesine bildirilmekle beraber, beyanname verme süresi geçtiği halde beyannamenin verilmemesi.”

MADDE 15. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 349 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ağır Kusurda Ceza

Madde 349. — Ağır kusur sayılan fiilleri işleyen mükelleflere veya sorumlulara ziyaa uğrattıkları verginin iki katı tutarında vergi cezası kesilir.”

MADDE 16. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 350 nci maddesinin madde başlığı “Tahrir dayanan vergiler ile kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen beyannameler için kusur cezası” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanunî süresi geçtikten sonra kendiliğinden verilen vergi beyannameleri için ziyaa uğratan verginin % 50'si tutarında kusur cezası kesilir.”

MADDE 17. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Özel Usulsüzlükler ve Cezaları

a) Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması

Madde 353. — 1. Verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzunu vermeyen ve almayanlardan herbirine, her fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ve serbest meslek makbuzu için 1 000 000 liradan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın yüzde yirmibeşi nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

2. Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenlenme zorunluluğu getirilen belgelerin; kullanılmadığının, düzenlenmediğinin, bulundurulmadığının, irsaliye ve yolcu listesinin ayrıca taşıtta bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerde aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, herbir belge için 1 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

3. 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılmayan kişilerin, fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, perakende satış vesikası, ödeme kaydedici cihaz fişi ve giriş ve yolcu taşıma biletlerini almadıklarının tespit edilmesi halinde, bunlara münhasıran bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen cezanın beşte biri kadar özel usulsüzlük cezası kesilir. Şu kadar ki, bu cezanın kesilebilmesi için, belge alınmadığına ilişkin tespit vergi incelemesine yetkili olanlar tarafından yapılması şarttır. Bu hükmün uygulanmasında belge düzenlenmediğine ve alınmadığına ilişkin tespit tutanağının bu belgeleri almayan veya vermeyenlere verilen örneği ceza ihbarnamesi yerine geçer ve ceza 7 gün içinde ödenir. Bu cezanın tespit tutanağının düzenlendiği gün içinde ödenmesi halinde cezanın yarısı indirilir. 7 gün geçtiği halde ödenmeyen ceza iki kat olarak tahsil edilir.

4. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hâsılat defteri, serbest meslek kazanç defteri ile Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin günü gününe tutulmaması veya yoklama ve incelemeye yetkili olanlara istendiğinde ibraz edilmemesi halinde ve vergi kanunlarının uygulanması bakımından levha bulundurma veya asma zorunluluğu bulunan mükelleflerin bu zorunluluğa uymamaları halinde, her tespitte 1 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

5. Bu Kanunun mükerrer 354 üncü maddesine göre işyerleri için kapatma kararı verilen ve işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflere; bir takvim yılı içinde ilk uygulama için 2 000 000 lira, ikinci uygulama için 4 000 000 lira, üçüncü ve daha sonraki her uygulama için ise 8 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir. Bilanço usulü esasına göre defter tutan mükellefler ile serbest meslek erbabı için bu cezalar bir kat artırılarak uygulanır.

6. Bu Kanuna göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve malî tablolara ilişkin usul ve esaslara uymayanlara 25 000 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu maddede yazılı usulsüzlükler sonucunda vergi ziyayı da meydana geldiği takdirde bu ziyayı gerektirdiği vergi cezaları ayrıca kesilir ve bu cezalar hakkında 336 ncı madde hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 354 üncü maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

“Uygulanacak safhaya gelen işyeri kapatma cezası, kapatma kararının uygulanmasından önce mükelleflerin yazılı olarak istemeleri halinde para cezasına çevrilir. İşyeri kapatma cezasının para cezasına çevrilmek suretiyle uygulanmasından sonra aynı takvim yılı içerisinde işlenen fiiller nedeniyle uygulanacak safhaya gelen işyeri kapatma cezaları para cezasına çevrilmez.

Para cezası, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen ve kapatma kararına ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihte yürürlükte bulunan asgari ücretin bir yıllık brüt tutarından az olmamak üzere, mükelleflerin bir önceki yıl gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde yer alan dönem kazancının yüzde beşi olarak hesaplanır ve bir yazı ile mükellefe bildirilir. Hesaplanan para cezası, mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde tamamen ödenmediği takdirde, işyeri kapatma cezası uygulanır.”

MADDE 19. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 358 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılığa Teşebbüs Suçunun Tarifi

Madde 358. — 1. 344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçları veya bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az dört defa fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu düzenlememe ve iki defa vesikasız mal bulundurma fiilleri, verginin tarhi için kanunda belli edilen sürenin girmesinden önce meydana çıkarılanlar, bu fiillerinin vergi ziyanına neden olup olmayacağına bakılmaksızın;

2. Bu Kanunun 127 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sürücüsü;

3. Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge basan veya mükerrer 257 nci maddenin verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılan Yönetmelikte belirtilen bildirim görevini yerine getirmeyen anlaşmalı matbaalar ile anlaşması olmadığı halde bu Kanun uyarınca tutulması veya düzenlenmesi zorunlu belgeleri basanlar ve bu belgeleri kullananlar;

Kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar.”

MADDE 20. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında 345 inci maddede yazılı vergi cezalarından ayrı olarak altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyete hükümlenir.”

MADDE 21. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 360 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılığa Teşebbüste Hapis Cezası

Madde 360. — Bu Kanunun 358 inci maddesinde yazılı fiilleri işleyenler hakkında 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası hükümlenir.

Kaçakçılığa teşebbüs suçu nedeniyle hükümlenen hapis cezasının paraya çevrilmesi halinde, para cezası tutarının hesabında; hapis cezasının her bir günü için sanayi sektöründe çalışan

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

16 yaşından büyük işçiler için belirlenen yürürlükteki asgarî ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükmolunan bu para cezası ertelenemez.”

MADDE 22. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 376 nci maddeden sonra gelmek üzere 205 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddenin birinci fıkrası ile 3239 sayılı Kanunun 33 ncü maddesi ile eklenen Ek 11 nci maddenin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — İkmalen, re’sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi cezalarının tahakkuk edecek miktarları mevzuunda; idare, bu bölümde yer alan hükümler dairesinde mükellefler veya cezaya muhatap olanlarla aşağıda yazılı hususlarda uzlaşabilir. Ancak, kaçakçılık suçu cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza uzlaşma mevzuu yapılamaz.”

“Ek Madde 11. — Maliye Bakanlığı; vergi incelemesine dayanılarak salınacak vergilerle kesilecek cezalarda tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir. Ancak; inceleme sonucunda kaçakçılık cezalı tarhiyat yapılmasını gerektiren tespitler nedeniyle salınacak vergi ve kesilecek kaçakçılık suçu cezası tarhiyat öncesi uzlaşma mevzuu yapılamaz.”

MADDE 23. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa Geçici 17 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki Geçici 18 inci madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aktife giren iktisadi kıymetler hakkında aktife alındıkları yılda yürürlükte olan hükümlere göre amortisman ayrılmasına devam olunur.”

İKİNCİ BÖLÜM

193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 24. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 7 numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hükmü eklenmiştir.

“5. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ve ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan diğer taşıtların giderlerinin yarısı),”

“(Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ve ailevi ihtiyaçlar içinde kullanılan diğer taşıtların amortismanlarının yarısı.)”

MADDE 25. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 41’inci maddesinin birinci fıkrasına (bu fıkranın 6 numaralı bendinden sonra gelmek üzere) aşağıdaki 7 ve 8 numaralı bentler eklenmiştir.

“7. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan, yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“8. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi iktisadî kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutanların, işletmede kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yaptıkları giderler ve maliyet unsurları toplamına (yatırımın maliyetine eklenenler hariç) aşağıdaki indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın % 25'i,

İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, ilgili kuruluşlardan alınan bilgilere göre Maliye Bakanlığınca o yıl için hesaplanan ortalama ticarî kredi faizi oranına bölünmesi suretiyle bulunur.

Sanayi siciline kayıtlı imalatçıların imalat faaliyetlerinde kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurlarına bu bent hükmü uygulanmaz.

Bu bendin birinci paragrafında yer alan % 25 oranını, % 100'e kadar artırmaya Bakanlar Kurulu; bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 26. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 41 inci madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 41. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesine 3946 sayılı Kanunla eklenen son fıkra hükmü, 1.1.1993 tarihinden itibaren iktisap edilen mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce iktisap edilen mal ve haklara Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesinin 3824 sayılı Kanunla değişmeden önceki hükümleri uygulanır.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 27. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin 11 numaralı bendinden sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki 12 ve 13 numaralı bentler eklenmiştir.

“12. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları.”

“13. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, dönem sonu stoklarını son giren ilk çıkar yöntemine göre değerleyen veya amortismanına tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumların (Bankalar, sigorta Şirketleri ve Finans Kurumları hariç) Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 8 numaralı bendindeki esaslar çerçevesinde hesapladıkları giderler.”

MADDE 28. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa 45 inci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 45 inci madde eklenmiştir.

“İndirim ve İstisnaların Sınırı

MÜKERRER MADDE 45. — I. Kurumlar vergisine ilişkin istisna, muafiyet ve kurum kazancının tespitinde indirimleri düzenleyen hükümler, ancak bu Kanun, Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununa hüküm eklenmek veya bu kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.

MADDE 29. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 22.** — Kurumlar Vergisi Kanununa bu Kanunla eklenen mükerrer 45 inci madde hükmünün yürürlüğünden önce kurumlar vergisine ilişkin olarak başka Kanunlarda yer alan muafiyet, istisna ve indirim hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 30. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 9. — 1. Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

2. Fiilî ya da kaydı envanter sırasında belgesiz mal bulundurulduğu veya belgesiz hizmet satın alındığının tespiti halinde, bu alışlar nedeniyle ziyaa uğratılan katma değer vergisi, belgesiz mal bulunduran veya hizmet satın alan mükelleften aranır.

Belgesiz mal bulundurdukları veya hizmet satın aldıkları tespit edilen mükelleflere; bu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için tespit tarihinden itibaren 10 günlük bir süre verilir. Bu süre içinde alış belgelerinin ibraz edilememesi halinde, belgesi ibraz edilemeyen mal ve hizmetlerin tespit tarihindeki emsal bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisi, alışlarını belgeleyemeyen mükellef adına re'sen tarhedilir. Bu tarihyata kaçakçılık cezası uygulanmaz.

Ancak belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara, bu satışlarla ilgili olarak, vergi inceleme raporuna dayanılarak katma değer vergisi tarhiyatı yapıldığı takdirde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin ceza ayrıca alıcılardan aranmaz.”

MADDE 31. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların teslimleri ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler.”

MADDE 32. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 3287 sayılı Kanunla değişik (b) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri kapsamında ithal edilen ev eşyasının, katma değer vergisi istisnasından yararlanabilmesi için, bu eşyanın naklihaneye sahibine ait olduğunun anlaşılması ve her cinsten bir adet olması şarttır. Muaf olarak ev eşyası ithal hakkı Yurtiçi Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarından eşya satın alınarak kullanıldığında, bu eşyanın satın alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde dahili ticarete konu edildiği tespit edilirse bu Kanuna göre ödenmesi gereken vergi, devreden ve devralandan ayrı ayrı aranır ve Gümrük Kanunu uyarınca gümrük vergisindeki esaslar dairesinde ceza uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

488 SAYILI DAMGA VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 33. — 1.7.1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlar Kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun uygulanması ile ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulunca düzenlenmesi öngörülen kâğıtların tabi olduğu damga vergisi nispetini “O” sınıfa kadar indirmeye, indirilen nispeti kanunî seviyesine kadar çıkarmaya ve bu nispetler dahilinde kâğıtlar itibarıyla farklı nispetler tespit etmeye yetkilidir.”

ALTINCI BÖLÜM

492 SAYILI HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 34. — 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin “VI-Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar” bölümünün 16’ncı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı tarifenin sonuna aşağıdaki “XI-Finansal faaliyet izin belgesi harçları” bölümü eklenmiştir.

“16. Silah taşıma ve bulundurma vesikaları :

- a) Resmi makamlar tarafından hususi eşhasa verilecek silah taşıma müsaade vesikaları (Her yıl için) (1 000 000. TL.)
- b) Bulundurma vesikaları (500 000. TL.)”

“XI-Finansal faaliyet izin belgesi harçları :

1. Banka kuruluş ve faaliyet izin belgeleri :
- a) Türkiye’de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yabancı bankaların Türkiye’de açtıkları ve açacakları Merkez Şubelerine ilişkin izin belgeleri (Her yıl için) (500 000 000 TL.)
- b) Serbest bölgelerde faaliyet göstermek üzere kurulacak bankalar ve açılacak yabancı banka şubelerine ilişkin belgeler (Her banka ve şube için) (500 000 000 TL.)
- c) Bütün Bankaların, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (100 000 000 TL.)
2. Özel Finans Kurumları Kuruluş izin belgeleri :
- a) Özel finans kurumları kuruluş izin belgesi (Her yıl için) (500 000 000 TL.)
- b) Özel finans kurumlarının açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (100 000 000 TL.)
3. Sermaye piyasasında aracılık yapan kurumlara verilen yetki belgeleri (Her belge için ayrı olmak üzere) (Her yıl için) (100 000 000 TL.)
4. Yatırım ortaklığı kurma ve faaliyet izin belgeleri (100 000 000 TL.)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5. Finansal kiralama şirketleri kuruluş izin belgeleri :

- a) Finansal kiralama şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (100 000 000 TL.)
b) Finansal kiralama şirketlerinin, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (50 000 000 TL.)

6. Faktoring şirketleri kuruluş izin belgeleri :

- a) Faktoring şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (100 000 000 TL.)
b) Faktoring şirketlerinin, serbest bölgelerdekiler de dahil olmak üzere açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (Her şube için) (50 000 000 TL.)

7. Yetkili müesseseler (Döviz büfeleri) kuruluş izin belgeleri :

- a) Yetkili müesseseler (Döviz büfeleri) kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (100 000 000 TL.)
b) Yetkili müesseselerin (Döviz büfeleri) açacakları şubeler için düzenlenen belgeler (50 000 000 TL.)

8. Sigorta şirketleri kuruluş izin belgeleri (Her yıl için) (250 000 000 TL.)

9. Diğer finansal kurumlara ilişkin belgeler;

- a) Diğer finansal kurumlar kuruluş ve faaliyet izin belgeleri (Her yıl için) (100 000 000 TL.)

(Diğer finansal kurumlar, yukarıda belirtilen kurumların dışında kalan, ancak finansal hizmet vermek üzere kuruluşu veya faaliyetleri yetkili kamu mercilerinin iznine tabi gerçek ve tüzel kişilerdir.)

- b) (a) fıkrasında belirtilen kuruluşların açacakları şubelerle ilgili izin belgeleri (Her şube için) (50 000 000 TL.)”

YEDİNCİ BÖLÜM

6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 35. — 13.7.1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (o) ve (p) bendleri eklenmiştir.

“o) Bankaların, yetkili müesseselerin, özel finans kuruluşlarının ve PTT'nin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Kararlar ve bu kararlara dayanılarak çıkarılan tebliğlere göre Merkez Bankasına yapacakları zorunlu, döviz ve efektif devirleri,”

“p) Arbitraj muameleleri ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar.”

SEKİZİNCİ BÖLÜM

**7338 SAYILI VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER**

MADDE 36. — 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin (b), (d) ve (e) bentleri ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Değerleri 10 uncu maddeye göre belirlenen menkul ve gayrimenkul mallardan evlatlıklar da dahil olmak üzere fûruğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinin 200 000 000 lirası (fûruğ bulunmaması halinde eşe isabet eden miras hissesinin 400 000 000 lirası)”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“d) İvazsız suretle vaki intikallerin 10 000 000 lirası;”

“e) Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerin 10 000 000 lirası;”

“(b), (d) ve (e) bentlerine göre, her bir takvim yılında uygulanacak istisna hadleri, önceki yılda uygulanan istisna hadlerine bu yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit olunur. Artırım sırasında 1 milyon liraya kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.”

MADDE 37. — 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nispetler

Madde 16. — Veraset ve İntikal Vergisi aşağıda yazılı nispetler üzerinden alınır.

Matrah	Füruğlar, eşler, ana ve baba için (Evlatlıklarla nesebi sahih olmayan çocukların Medeni Kanunun 257 ve 443 üncü maddelerine göre alacakları miraslar bu gruba dahildir.) Vergi nispeti yüzde	Kardeşler, büyük ana, büyük baba ve füruğları için Vergi nispeti yüzde	1 ve 2 nci gruplar dışın- da kalanlar için Vergi nispeti yüzde	
İlk	50 000 000 lira için	4	7	10
Sonra gelen	100 000 000 lira için	7	10	13
Sonra gelen	150 000 000 lira için	10	13	16
Sonra gelen	200 000 000 lira için	13	16	20
Sonra gelen	250 000 000 lira için	16	20	25
Matrahın 750 000 000 lirayı aşan bölümü için		20	25	30

Bakanlar Kurulu, yukarıda yer alan matrah dilimlerini topluca 10 katına kadar artırmaya yetkilidir.

Futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde kazanan kupon sahiplerine ödenen ikramiyelerde nispet yüzde 20 olarak uygulanır.”

DOKUZUNCU BÖLÜM

3100 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

MADDE 38. — 6.12.1984 tarihli ve 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun'a, 3482 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 8'inci maddenin 1'inci fıkrası, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“1. Onaylanan modele uygun üretim veya ithalat yapmayan, cihazları satışa sunmadan önce Maliye Bakanlığı'nın özel mühürü ile mühürlettirmeyen, servis teşkilatını (satış, bakım-onarım) kurmayan, satışını yaptığı her cihazın yedek parça da dahil olmak üzere en az 10 yıllık bakım ve onarımını sağlayamayan üretici veya ithalatçı kuruluşlar ile süresi içerisinde ödeme kaydedici cihazları almayan, cihazları bozan, bozuk cihazları kullanan veya başkalarının kullanmasına izin veren mükellefler, kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar. Bu mükellefler hakkında Vergi Usul Kanunu'nun 360'ıncı maddesinde yer alan ceza uygulanır.

Üretici veya ithalatçı kuruluşlar, Maliye Bakanlığı'nın özel mühürü ile mühürlenmiş her 500 cihaz için en az bir eleman bulunduracak şekilde yurt sathına yayılmış bakım ve onarım teşkilatlarını kurmak zorundadırlar.”

ONUNCU BÖLÜM

KALDIRILAN HÜKÜM

MADDE 39. — 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifinin VI ncı bölümünün 12 ve 17 nci bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 34 üncü maddesi ile Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifeye eklenen XI - Finansal faaliyet izin belgesi harçları bölümünde yer alan ve yıllık harç kapsamına alınan belgelerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar düzenlenmiş bulunanlara ait 1994 yılı kıst dönemine ait harçlar tahsil edilmez.

MADDE 40. — Bu Kanunun;

1. 2, 4, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24 ve 25 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen 7 numaralı bent ve 27 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine eklenen 12 numaralı bent 1.1.1995 tarihinde,

2. 8 inci maddesi, 25 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen 8 numaralı bent ve 27 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 nci maddesine eklenen 13 numaralı bent 1.1.1996 tarihinde,

3. 35 inci maddesi, yayımını izleyen aybaşında,

4. Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.